

Cok Yasa Cumhuriyet

Çok Yaşa
Cumhuriyet

“Çok Yaşa Cumhuriyet” diyor,
Cumhuriyetimizin
100. Kuruluş Yıldönümü’nü
coşkuyla karşılıyoruz.

Nice Yüzyıllara.

ŞEKİB AVDAGİÇ
İSTANBUL TİCARET ODASI
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

İSTANBUL
TİCARET
ODASI 1882

TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

Cumhuriyet ilan edildiğinde İTO, 41 yaşındaydı. Oda'nın Cumhuriyet'le birlikte ilk icraatlarından biri de üyelerinin karşılaştığı antrepo sorununu çözmekti. Oda, tüccarın ürünlerini dünyaya tanıtmak için fuar organize etmek, Ticaret Borsası'nın kuruluşuna öncülük gibi pek çok alanda çalıştı. **SümeYra Yarış Topal ■18'de**

'Gazze'de insanlık ölmesin'

İTO Meclisi, yayınladığı bildiriyle "Gazze'de Filistinliler ile birlikte insanlık da ölmesin" çağrısında bulundu. **■6'da**

Cumhuriyet küllerinden yeniden doğmaktadır

İstanbul Ticaret Odası, Cumhuriyet'in 100. yılı dolayısıyla 22 Ekim günü, Haliç Kongre Merkezi'nde kutlama resepsiyonu ve etkinliği düzenledi. Etkinliğe, İstanbul Valisi Davut Gül ile 21. Dönem Meclis ve Komite üyeleri de katıldı.

ATATÜRK LİDERLİĞİNDE

Kutlama töreninde üyelere hitap eden İTO Başkanı Şekib Avdagiç, "Milletimizin zafere attığı imzanın adı Cumhuriyet'tir. Bizim için Cumhuriyet, Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğinde milletimizin Zümrüdüanka gibi küllerinden yeniden doğmasının adıdır. Bizim için Cumhuriyet, yeni Türkiye'nin güçlü hedeflerine açılan kapıdır. Odamız adına bir kez daha yürekten diyorum ki; çok yaşa Cumhuriyet..." dedi. **■5'te**

Yeni asrın da startup merkezi

Altı yıl önce kurulan BTM, yeni nesil startup merkezi olarak tasarlandı. Bu süreçte 8 bin 500'den fazla girişimciye ve 5 bine yakın girişime destek oldu. Cumhuriyet'in ikinci yüzyılında da dünyanın en iyi 5 startup merkezinden biri seçildi. **■7'de**

100. yılda 10 bin öğrenci

İstanbul Ticaret Üniversitesi, 22 yıl önce 73 öğrenciyle akademik hayata başladı. Binlerce mezun veren üniversite, bugün Sütlüce ve Küçükyali'da konumlanan yerleşkeleri, 300 akademisyeni, bin 200'ü uluslararası olmak üzere 10 bine yakın öğrencisiyle Cumhuriyet'in yeni yüzyılını karşılıyor. **■15'te**

Milli teknolojinin kalesi

Savunma sanayinden sağlığa kadar birçok derin teknoloji içeren dev projeleri hayata geçiren Teknopark İstanbul, ülkemizin teknolojik ilerlemesine büyük katkıda bulunuyor. Kurum, gençlere ve hayalinin peşinde koşan azimli girişimcilere verdiği destekle de yerli ve milli teknolojinin geliştirilmesi konusunda kritik rol oynuyor. **■16**

Demiryolunda ikinci altın çağ

Cumhuriyet'in kalkınma vizyonunda yer alan demiryolunda, mevcut hat uzunluğu yaklaşık 14 bin kilometreye ulaştı. Demiryolunun ikinci altın çağı, YHT ve hızlı tren yatırımlarıyla sürüyor. 2053'te YHT ve hızlı tren bağlantısı olan 11'den 52'ye çıkacak. **■12'de**

Buğday ithalatından teknoloji ihracatına

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra 'iktisadi savaş' veren Türkiye, ekmeçlik buğdayı bile ithal ediyordu. Türkiye, bugün tekstilden kimyaya, otomotivden savunma ve havacılığa kadar birçok sektörde dünyanın en önemli ihracatçılarından biri oldu. **■10**

"Tüccar, milletin emeği ve üretimini kıymetlendirmek için eline ve zekasına emniyet edilen ve bu emniyete liyakat göstermesi gereken adamdır."

Ş. Öztürk

TAM BAĞIMSIZLIK YOLUNDA

Adım adım İKTİSADİ ZAFERE

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra topyekûn kalkınma mücadelesine giren Türkiye, Cumhuriyet'in ilanından bu yana büyüme hedefiyle ilerliyor. Cumhuriyet'in ikinci yüzyılında milletin refahını artıracak yeni hedeflere yolculuk sürüyor.

Çok fena vaziyetten fevkalade seviyeye

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında, savaşlardan perişan halde çıkmış ülkenin, müteşebbis sınıfının kalkındırılması için birçok adım atıldı. Sayıca az özel şirketleri desteklemek için finansman ve teşvik uygulamaları yürürlüğe konuldu. 1920'lerde birkaç düzine olan özel şirket sayısı bugün 1.8 milyona ulaştı. **Adem Orhun ■8'de**

Milli sanayinin sağlam temelleri

Uluslararası Para Fonu verilerine göre dünyanın en büyük 20 ekonomisi arasında gösterilen Türkiye, bu seviyeyi milli sanayi hamlelerine borçlu. Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında hayata geçirilen dev sanayi tesisleri, bugünkü sektörlerle sağlam temeller oluşturdu. **SümeYra Yarış Topal ■11'de**

Fırsat dönemi 2050'ye kadar sürecek

Genç Cumhuriyet'te ilk nüfus sayımı 1927 yılında yapıldı. 13 milyon 500 binlik bir nüfusa sahip olan Türkiye, bugün 85 milyonu aşan ve çoğunluğu gençlerden oluşan beşeri sermayesiyle geleceğe güvenle bakıyor. İkinci yüzyılını da gençlere emanet eden Türkiye'nin demografik fırsat dönemi, 2050 yılına kadar devam edecek. **Mesude Demirhan ■14**

100 yıl önceki talepler ihracat rekoruyla taçlandı

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türk girişimcilerin öncelikli talepleri, üretimi ve istihdamı artırmaktı. Günümüzde Türkiye, 250 milyar dolarlık ihracatla 229 ülkeye ürün gönderiyor. Cumhuriyet'in ikinci yüzyılında iş dünyasının talepleri arasında, üretim ve istihdamın yanı sıra ihracattaki başarıyı artırarak dünya ticaretindeki payı daha da yükseltmek bulunuyor. **Şeref Kılıçlı ■9'da**

İstikbale açılan demir kanatlar

Türkiye havacılık alanında hem Osmanlı'dan kalan mirası yaşattı hem de yerli üretimi daha ileri taşıdı. Atatürk döneminde 500 olan hava aracı sayısı, günümüzde 2 bin 300'ü aştı. Havacılık alanında hem üretim hem de ihracat yapar konuma gelen Türkiye, Vecihi Hürkuş'un, Nuri Demirağ'ın mirasını yaşatmaya devam ediyor. **Barış Cabacı ■13'te**

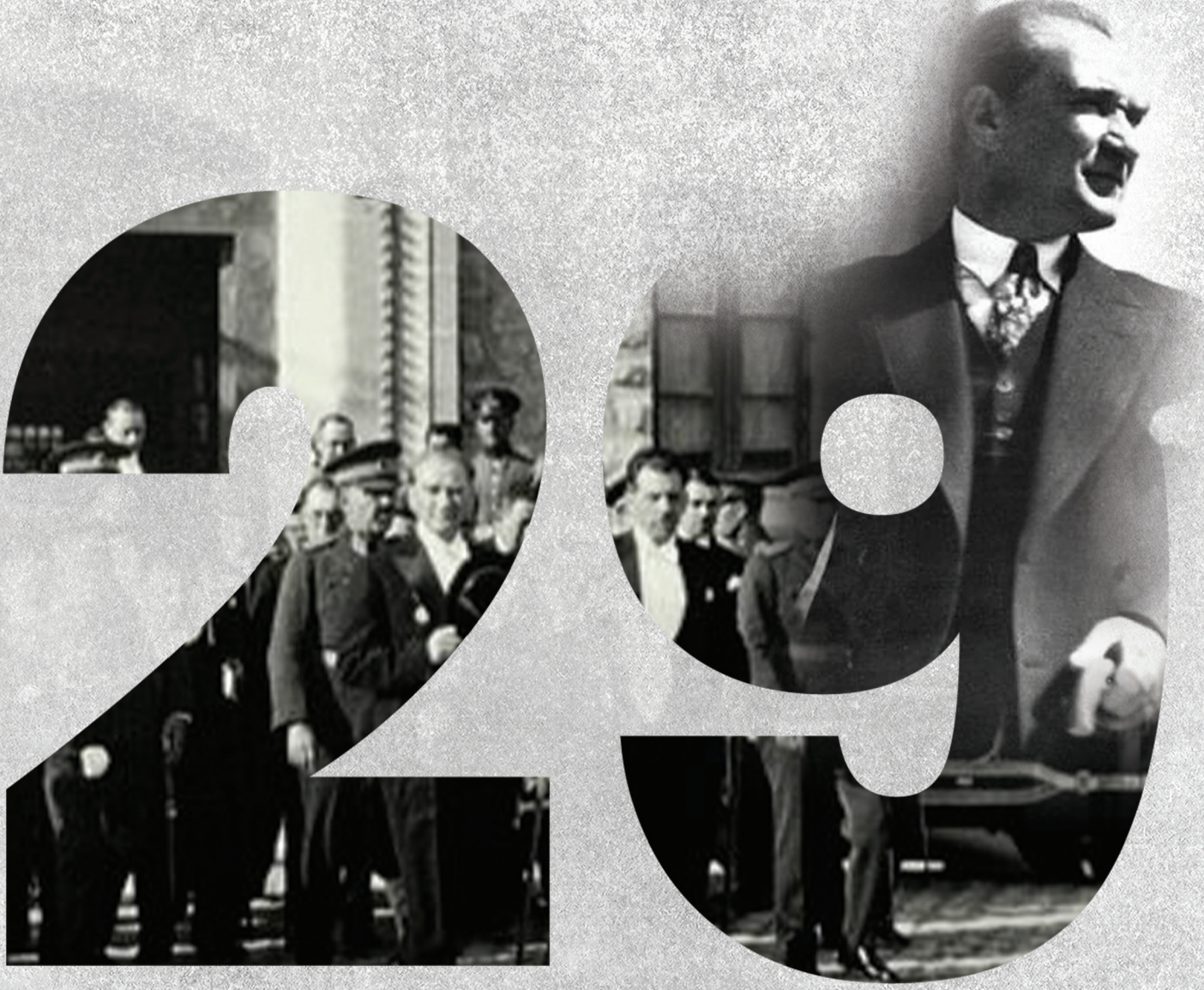

www.canik.com

CANİK
SUPERIOR FIREARMS

[in](#) [f](#) [@](#) / canik

[t](#) / canikarms

EKİM
CUMHURİYET BAYRAMIMIZ
KUTLU OLSUN

CANİK **SYS**
SUPERIOR FIREARMS GROUP COMPANY

FOTOĞRAF: KAMİL ÇATAK

Cumhuriyet, Zümrüdüanka gibi küllerimizden yeniden doğmaktadır

İTO'nun Cumhuriyet'in 100. yılı dolayısıyla düzenlediği kutlama resepsiyonuna katılan İstanbul Valisi Davut Gül, "Son yüzyılda en önemli kazanımımız Cumhuriyet'in ta kendisidir. Cumhuriyet ile birlikte Türkiye, bu zor coğrafyada, bölgesinin güvenli limanı olmayı başarmış bir ülkedir" dedi.

İSTANBUL Ticaret Odası (İTO), Cumhuriyet'in 100. yılı dolayısıyla 22 Ekim günü, Haliç Kongre Merkezi'nde kutlama resepsiyonu ve etkinliği düzenledi. Türk bayraklarıyla donatılan Haliç Salonu'nda gerçekleşen etkinliğe, 750 binden fazla şirketi temsil eden, İstanbul iş dünyasının en büyük meslek örgütü İTO'nun Meclis ve Meslek Komitesi üyeleri ile davetliler katıldı. İstiklal Marşı'nın okunduğu Cumhuriyet resepsiyonunda, daha sonra belgesel gösterimi yapıldı.

GÜVENLİ LİMAN

Etkinlikte konuşan İstanbul Valisi Davut Gül, Cumhuriyet'in, 85 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının en değerli varlığı olduğunu vurgulayarak, "Son yüzyılda en önemli kazanımımız Cumhuriyet'in ta kendisidir. Cumhuriyet ile birlikte bu zor coğrafyada Türkiye, bölgesinin güvenli limanı olmayı başarmış bir ülkedir" dedi.

İŞ İNSANLARININ GÜCÜ

Vali Gül, Türkiye'nin güçlü olmasında iş insanlarının rolüne dikkati çekerek, İTO üyelerine şöyle seslendi: "Güçlü olmamızın en önemli sebebi sizlersiniz. Ürettiğiniz için, istihdam ettiğiniz için, 250 milyar dolar ihracat yapabilen bir ülkeye ulaştığımız için her birinizi ayrı ayrı tebrik ediyorum. İstanbul'un rakamlarına baktık; 6 milyon kişi sigortalı olarak çalışıyor. Bu, İTO'nun gücünü gösteriyor. Farklılıklarımızı zenginlik kabul edip, kardeşliğimizi, birlik bütünlüğümüzü daha çok güçlendirerek, Türkiye Yüzyılı'nda daha çok üretim, istihdam ve ihracatla daha güçlü bir Türkiye'ye ulaşacağız. Cumhuriyet'in 100. yılını kutluyorum."

İTO Başkanı Şekib Avdagiç ise "Milletimizin zafere attığı imzanın adı Cumhuriyet'tir. Bizim için Cumhuriyet, Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğinde milletimizin Zümrüdüanka gibi küllerinden yeniden doğmasının adıdır. Bizim için Cumhuriyet, yeni Türkiye'nin güçlü hedeflerine açılan kapıdır" diye konuştu.

ZAFERE ATILAN İMZA

İTO Yönetim Kurulu Başkanı Şekib Avdagiç de "Milletimizin zafere attığı imzanın adı Cumhuriyet'tir. O yüzden bizim için Cumhuriyet, Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğinde milletimizin Zümrüdüanka gibi küllerinden yeniden doğmasının adıdır. O yüzden bizim için Cumhuriyet, muhtaç olduğumuz gücü bulduğumuz bitimsiz bir kaynaktır. O yüzden bizim için Cumhuriyet, yeni Türkiye'nin güçlü hedeflerine açılan kapıdır" diye konuştu. Türkiye'nin bağımsızlığını ve 'milletin iradesinin iktidarını' simgeleyen Cumhuriyet'in 100. yılını kutlayan Avdagiç, "Bu kutlu günde, İTO Başkanı olarak, camiamız adına bir kez daha yürekten diyorum ki; çok yaşa Cumhuriyet..." dedi.

ZORLU YOLCULUK

Türkiye'nin, Cumhuriyet'le geçen 100 yılında 'uzun' ve 'zorlu' bir yolculuk dönemini başarıyla geride bıraktığını belirten Avdagiç, şunları kaydetti: "1912'deki Balkan Savaşları'ndan Milli Mücadele'nin zaferle neticelendiği 1922 Başkomutanlık Meydan Muharebesi'ne kadar geçen 10 yıl boyunca savaşlarla tarumar olmuş bir vatanımız ve milletimiz vardı. Vatanın her köşesi işgal edilerek düşman askerlerinin postallarıyla çignenmekteydi. Çaresizdik, boynumuz büküktü, istiklalimiz tehdit altındaydı. Üstelik halkımız yokluk ve katliğin pençesindeydi. İşte böylesine bir ortamdan çıkması için milletimize rehberlik eden, yine milletimizin azim ve kararlılığı oldu. Bu kararlılık sayesinde Türk milleti, kendisine hayat hakkı tanımayarak tarih sahnesinden silmeye çalışan işgalcilere karşı büyük bir zafer kazandı."

İTO, ikinci yüzyıla da imzasını istişare ile atacak

İstanbul Ticaret Odası Meclis Başkanı Dr. Erhan Erken, etkinlikte yaptığı konuşmada, "İTO'nun Cumhuriyetimizin birinci yüzyılında olduğu gibi inşallah ikinci yüzyılında da önemli hizmetlere imza atacağına tüm kalbimle inanıyorum" dedi. Türkiye'nin 1923'te Saltanat'tan Cumhuriyet'e geçtiğini ve bu yeni yönetimin de kültürel bakımdan yabancı bir kavram olmadığını belirten Erken, 'meşveret' ve 'şûra'

kavramlarına dikkat çekti. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ilk başkanı olduğu 23 Nisan 1920'deki meclisin duvarında Kur'an-ı Kerim'in Şûrâ Suresi'nin 38. ayetinde geçen 'Ve emruhum şûrâ beynehum' cümlesinin yazılı olduğunu anlatan Erken, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Bu ayet 'İşlerini istişare ile yürütürler' anlamına gelmektedir. Yani burada da

meclis ile istişare, adeta iç içe iki kavram olarak değerlendirilmiştir. Türkiye Cumhuriyetimiz de 29 Ekim 1923'te kurulduktan sonra zaman içinde tüm kurum ve kurulları ile işlemeye başladı. Ve Büyük Millet Meclisi, sistemin en önemli organlarının başında olarak vazife gördü." Cumhuriyet rejiminin hâkim olduğu yapılarda istişarelerin yapıldığı yerlerin en başında meclisin geldiğini belirten Erken, hayatın hemen her alanında istişare kültürünün yaygın olmasının faydalarına dikkat çekti.

Her ölçekte işletmenin çözümü Uyumsoft'ta!

27 yıllık tecrübemizle küçük, orta ve büyük ölçekli tüm işletmelerin dijitalleşme süreçlerinde 7/24 yanındayız.

ERP

CRM

HRM

Ticari Yazılım

e-Belge

Ön Muhasebe

Banka Bakiyem

uyumsoft
www.uyumsoft.com

İSTANBUL İŞ DÜNYASINDAN ÇAĞRI:

‘Gazze’de Filistinliler ile birlikte insanlık da ölmesin’

İstanbul Ticaret Odası Meclisi’nin, Filistin için yayınladığı destek bildirisinde, “Gazze’de Filistinliler ile birlikte insanlığın da ölmemesi için uluslararası toplumu, İsrail güçlerini durdurmaya ve insani yardımların bölgeye sürekli bir şekilde ulaştırılmasının devamını sağlamaya çağırıyoruz” görüşü paylaşıldı.

İSTANBUL iş dünyasının en büyük temsilcisi olan İstanbul Ticaret Odası, İsrail’in saldırıları karşısında Filistin’e destek bildirisi yayınladı. İTO Meclisi’nin, İsrail’in Filistin’i hedef alan saldırılarına ilişkin yayınlanan ortak deklarasyonunda, “Gazze’de Filistinliler ile birlikte insanlığın da ölmemesi için uluslararası toplumu, İsrail güçlerini durdurmaya ve insani yardımların bölgeye sürekli bir şekilde ulaştırılmasının devamını sağlamaya çağırıyoruz” görüşü paylaşıldı.

SİVİLLERİN ÖLDÜRÜLMESİ KABUL EDİLEMEZ

İTO Meclisi’nin ortak deklarasyon

metninde, şu ifadeler yer verildi: “Müslümanların ilk kiblesi Kudüs’teki Mescid-i Aksa’nın da içinde yer aldığı Filistin topraklarında, İsrail ordusunun, başta Gazze’deki el-Ehli Baptist Hastanesi olmak üzere, okul ve hastane gibi sivil alanları bombalayarak yaptığı katliamı, İstanbul Ticaret Odası Meclisi olarak şiddetle telin ediyoruz.

Masum çocukların ve sivillerin öldürülmesi hiçbir şart ve ahvalde kabul edilemez. İsrail güçlerinin bir hastaneyi vahşice bombalamasıyla 500’e yakın Filistinlinin şehit edilmesi ve bir o kadarının da yaralanması, bütün insanlığın vicdanını

yaralamıştır. İsrail ordusunun, bölgede sivillere yönelik saldırılarına devam ediyor oluşu da endişeleri artırmaktadır.”

GAZZE HALKI VE FİLİSTİN İLE TAM DAYANIŞMA HALİNDEYİZ

“Filistinli kardeşlerimizin acısı tüm vicdanları dağlamıştır” değerlendirmesinde bulunan deklarasyonda, İsrail güçlerinin, hiçbir savaş ve çatışma hukukuna, temel insan hakları ve ahlaki değerlere sığmayan bu saldırganlığının, Gazze’yi mezalim ve vahşet alanına dönüştürdüğü vurgulandı. Ortak deklarasyonda, devamlı

şunlar kaydedildi: “İstanbul iş dünyasının en büyük temsilcisi olan İstanbul Ticaret Odası Meclisi olarak, Gazze’de Filistinliler ile birlikte insanlığın da ölmemesi için uluslararası toplumu, İsrail güçlerini durdurmaya ve insani yardımların bölgeye sürekli bir şekilde ulaştırılmasının devamını sağlamaya çağırıyoruz. Gazze halkı ve Filistin ile tam dayanışma halindeyiz. Tarihte eşine rastlanmayacak bu modern barbarlığı ve vahşice saldırıları, tüm kalbimizle kınıyoruz. Ayrıca, Türk ve dünya iş alemini de vahşetin ve katliamın bir soykırıma dönüşmeden durdurulup, barışın tesis edilmesine katkıda bulunmaya davet ediyoruz.”

Mahsusa: Trablusgarb ekranlara hazır

Cumhuriyet’in 100. yılına özel çekilen TRT’nin dijital platformu Tabii dizisi ‘Mahsusa: Trablusgarb’, seyircisiyle buluşmaya hazır. Sadece Türkiye’ye değil, dünyaya içerikler sunan platform, bu projeye yıllardır ateş çemberinde mücadele eden bir ülkeye odaklanıyor. Mahsusa, tarihsel süreçte mücadele veren Türkiye’nin projesi olarak görülüyor.

CUMHURİYET’in 100 yıllık serüvenini anlatan projeler bir bir hayata geçiyor. Cumhuriyet’in 100. yılına özel çekilen TRT’nin dijital platformu Tabii dizisi ‘Mahsusa: Trablusgarb’ın galası, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı’nda gerçekleştirildi. Galada konuşan Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Tabii platformunun önemli bir proje olduğunu ifade ederek, platformun sadece Türkiye’ye değil, bölge ve tüm dünyaya nitelikli içerikler sunduğunu belirtti. Projenin Türkiye’nin yüz aklarından olduğunu söyleyen Altun, “Tabii projesiyle esas itibarıyla Türkiye’de kendi tarihi ve kültürel kaynaklarından neşet eden bu tür anlatı ve sanatsal içeriklerin tüm dünyaya yayılabilmesine imkan tanınacak” dedi.

100. YILDA BÖLGESEL GÜÇ

Altun, Cumhuriyet’in 100. yılının idrak edildiğini hatırlatarak, “Cumhuriyet’in 100. yılı bizim için sadece birtakım anma programlarıyla geçiştirilecek bir gerçeklik değil. Cumhuriyet’in 100. yılını gerçek anlamda bir bölgesel güç, küresel aktör olarak yaşıyoruz. İçine kapatılmış, küçük meselelerle boğuşan bir ülke olarak değil, büyük bir küresel oyuncu olarak yaşıyoruz. Bugün coğrafyamızda İsrail’in Gazze’ye ciddi saldırılarıyla karşı karşıyayız. Burada büyük ve güçlü Türkiye mazlumların yanında zalimlere

karşı çok büyük bir mücadele veriyor” diye konuştu.

TÜRKİYE MAZLUMLARIN YANINDA

Dizide anlatılan Trablusgarb savaşlarındaki irade ve enerjinin daha sonra Milli Mücadele’yi başlatan, Cumhuriyet’i kuran irade olduğunu net şekilde gördüklerinin altını çizen Altun, şöyle devam etti:

ULUSLARARASI İÇERİKLER

TRT Genel Müdürü Mehmet Zahid Sobacı da Türkiye’nin tarihinin birlik üzerine yükselen bir mücadele ve zaferler tarihi olduğunu ifade ederek, milletin ne olursa olsun mücadelesinden ve inancından asla taviz vermediğini belirtti. Dizinin bir

Selahaddin Eyyubi izleyiciyle buluşuyor

TRT 1 ekranlarında yakında izleyici ile buluşmaya hazırlanan ‘Kudüs Fatihi Selahaddin Eyyubi’, sezonun en iddialı yapımları arasında yer alıyor. Yayımlanmak için gün sayan dizide başrolleri Uğur Güneş ve Dilin Döğer paylaşıyor. ‘Kudüs Fatihi Selahaddin Eyyubi’nin yapımını Akli Film, yapımcılığını ve proje tasarımı Emre Konuk üstlendi. Dizinin yönetmen koltuğuna Sedat İnci otururken, senaryosu da Serdar Özönel tarafından yazıldı.

çemberinde mücadele eden bir ülkeye odaklandığını belirten Sobacı, şöyle devam etti: “Dün bu mücadeleyi veren Türkiye’ydi. Bugün İsrail’in Filistin’e bir saldırısı ve gerçekleştirdiği bir katliam var. Bu proje çerçevesinde doğrudan, haktan, haklıdan yana tavır alırken Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde Türkiye tüm enstrümanlarıyla, aktörleriyle bir barış süreci inşa etmeye çalışırken, o sözde evrensel değerler üreten devletler haklıdan yana değil, zalim ve güçlüden yana pozisyon almıştır. Mahsusa projesi tarihsel süreçte mücadele veren Türkiye’nin projesidir.”

“Bugün bu coğrafyada bir tarafta adalet, varoluş ve kendi tarihsel kültürel varlıklarını koruma mücadelesi verenlerin yer aldığı, öbür tarafta ise bu coğrafyanın insanını, kültürünü, bütün kaynaklarını sömürmeye çalışan sömürgecilerin olduğunu görüyoruz. Türkiye bugün bu ortamda bu mücadelede son derece şerefli bir yerde, mazlumların, haklıların yanında durarak dünya sömürge siyaseti ve sistemine meydan okuyor.”

avuç serdengeçtinin Trablus’taki mücadelesine odaklandığını bildiren Sobacı, “Hem Cumhuriyet’in 100 yıllık serüveninin hem de bundan sonraki süreçte Türkiye Yüzyılı’nın idrak edilmesi açısından kıymetli bir proje olduğunu düşünüyorum” dedi.

FİLİSTİN’İN MÜCADELESİNE DESTEK

Mahsusa: Trablusgarb projesinin yıllardır ateş

QR KODLA BİZE BAĞLANIN

HER GÜN 250 YENİ ŞİRKETİN BİLGİLERİNİ ALIN

İstanbul Ticaret Odası’nda (İTO) her gün yaklaşık 250 yeni şirketin kaydı gerçekleştiriliyor. Bu listelere İstanbul Ticaret Gazetesi okuyucuları artık kolayca ulaşacak.

İTO’da son bir hafta içinde kurulan yeni şirketlerin listesine ulaşmak için QR kodu taramanız ya da bilgisayarınızda https://www.ito.org.tr/documents/QR_CODE/2026.pdf adresini ziyaret etmeniz yeterli.

İstanbul Ticaret Odası adına imtiyaz sahibi
Yönetim Kurulu Başkanı
ŞEKİB AVDAGIÇ

Genel Yayın Koordinatörü
Prof. Dr. NİHAT ALAYOĞLU

Genel Yayın Koordinatörü Yrd.
Özcan Tokel

Genel Yayın
Yönetmeni
Tamer Çerçi

Basın ve Süreli
Yayınlar Müdürü
Şükruhan Dolu

Sorumlu
Yazışları Müdürü
Doğan Erdoğan

Gazete Yayın
Sorumlusu
Dilşah Sarıhasan

Yayın Direktörü
Canan Bilgin

Dijital Yayın
Sorumlusu
Fedayi Yıldırım

Haber Merkezi

**Adem Orhun, Sümeyra Yanış Topal,
Şeref Kılıçlı, Barış Cabacı, Mesude Demirhan**

www.istanbulticaretgazetesi.com

İlker Başöz, Necmi Uysal, Hamit Eteevrans

Reklam

Abonelik

Grafik

Cengiz

Abdülkadir

Osman

Kazan

Yıldız

Kuvvet

Fotoğraf

Kamil

Çatak

İSTANBUL TİCARET GAZETESİ’NDE YAYINLANAN YAZILARIN
VE MAKALELERİN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.
İTO’NUN GÖRÜŞLERİNİ İÇERMEZ. YAZI VE HABERLER, KAYNAK
BELİRTİLEREK KISMEN YA DA TAMAMEN KULLANILABİLİR.

ABONELİK:

Yıllık abone bedeli 80 TL’dir.
Abone bedeli, ticaret sicil numarası (tacirler için), ad ve adres
belirtilerek T. İş Bankası İstanbul Şirketi Ticari Şube
(Ş. Kodu: 1385) 3092 No’lu hesaba yatırılabilir.
IBAN No: TR 30 0006 4000 0011 3850 0030 92
Yayın türü: Yerel süreli yayın
Yayın tarihi: 27.10.2023

İSTANBUL TİCARET ODASI / www.ito.org.tr

Adres: Reşadiye Cad. 34112 Eminönü / Fatih - İstanbul
İTO Çağın Merkezi: 0212 444 04 86 / Santral: 0212 455 60 00

İSTANBUL TİCARET GAZETESİ

Tel: 0212 455 61 23

Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. Merkez Mahallesi 29 Ekim Caddesi İhlas Plaza
No:11 A/41 Yenibosna / Bahçelievler Tel: 0212 454 30 00

Yatırım değerlemesi 6 milyar lira

Bugüne kadar 20 binden fazla başvuru alan BTM, 8 bin 500'den fazla girişimciye ve 5 bine yakın girişime destek oldu. Kurulduğu günden bu yana girişimleri, 5 milyar 868 milyon Türk Lirası yatırım değerlemesi aldı. BTM girişimlerinin toplam satış miktarı ise 514 milyon TL'yi aştı.

Birçok programın kurucusu

Temel programlarının yanı sıra tematik programları da bünyesinde barındıran BTM, ulusal ve uluslararası kurumlarla işbirliği yaparak kadınlara ve gençlere yönelik Mucit Girişimci, Grow Up, Winglobal, Yatırımcı Hızlandırma Platformu gibi farklı programların da yürütücülüğünü üstleniyor.

Dünyanın ilk 5'inde

Yürüttüğü çalışmalar girişimcilik ekosisteminde takdirle karşılanan BTM'nin başarısı; Hult Prize Yılın Öğrenci Dostu Girişimcilik Merkezi Ödülü, Imagine Tomorrow Yılın Girişim Hızlandırma Merkezi Ödülü, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Proje Yarışması Girişimcilik Kategorisi 1'incilik Ödülü, ICC Dünya Odalar Federasyonu Dünya Odalar Yarışması En İyi KOBİ ve Girişimcilik Geliştirme Projesi Kategorisi Finalisti, Medipol İK Ödülleri Yılın İnovasyon Hızlandırma Kurumu Ödülü ve Yılın Yatırım Platformu gibi ödüllerle taçlandı. 2019 yılında ise İsveç merkezli UBI Global tarafından "Dünyanın En Gelecek Vaat Eden Merkezi" olarak gösterildi. Kuluçka merkezlerinin ulaşmak istediği nihai noktaya çok kısa bir sürede ulaşan BTM, 2023 yılında, UBI Global tarafından üniversiteler de dahil olmak üzere 1.895 kamu ve özel sektör startup merkezi arasında dünyanın en iyi 5 merkezinden biri seçildi.

2. yüzyılın da startup merkezi:

BTM, İstanbul Ticaret Odası tarafından 6 yıl önce kurulurken, yeni nesil startup merkezi olarak tasarlandı. Amacı, girişimcilik potansiyelini güçlendirmek ve ticarileşebilir yenilikçi iş fikirlerinin hayat bulmasına katkı sunmaktı. Altı yıllık süreçte 8 bin 500'den fazla girişimciye ve 5 bine yakın girişime destek oldu. Cumhuriyet'in ikinci yüzyılında da dünyanın en iyi 5 startup merkezinden biri seçildi.

TUĞÇE ÖZKUŞ

İSTANBUL Ticaret Odası, tam 6 yıl önce girişimcilerin desteklenmesi amacıyla çok önemli bir oluşuma imza attı: Bilgiyi Ticarileştirme Merkezi (BTM). Temel amacı, ticarileştirilebilir fikri olan girişimcilerin fikirlerinin hayat bulmasına katkı sunmak olan BTM'nin yolculuğu, İTO'nun Eminönü'ndeki eski binasının restore edilmesinden hemen önce başladı. Sınırlı bir kadro ve İTO'nun sınırsız desteği ile yola çıkan BTM'nin hikayesi, bugün Fulya'daki 3 bin metrekarelik yerleşkesinde 'yeni nesil startup merkezi' olarak sürüyor. İTO'nun sahip olduğu ticaret ve sanayi ağının avantajı ile doğrudan İstanbul ekonomisine katkı sunmayı hedefleyen BTM, zaman içinde sadece bölgesel değil, küresel arenada da bilginin ticarileşmesi için çalışır hale geldi. Bu süreçte yenilikçi fikir sahiplerine bilginin ticarileşmesinin aşamaları olan araştırma, fikir, icat, buluş ve yeni ürün geliştirme, patent başvurusu yapma, tescilleme, gelir modeli tasarlama, ticarileşme, pazarlama ve yaygınlaştırma adımlarında projelerini gerçekleştirebilmeleri için gerekli tüm desteği sundu, sunmaya da devam ediyor.

HİZMETLER ÜCRETSİZ

BTM, girişimcilerinden herhangi bir hisse veya ortaklık talep etmeden hizmetlerini tamamen ücretsiz olarak sunuyor. BTM programlarında aldıkları çeşitli desteklerle projelerini geliştiren girişimciler, dünyada ilk defa bir ticaret odası tarafından kurulmuş ve ölçek olarak emsalsiz bir girişimcilik merkezinin ayrıcalıklarından yararlanma imkanı buluyor. Girişimcilerin fikirlerini hayata geçirmeleri esnasında aldıkları eğitimler, mentor desteği, yatırımcı eşleştirmeleri, demo day etkinlikleri, 7/24 ofis imkanı, birebir danışmanlık gibi hizmetler, BTM tarafından ücret talep edilmeden sağlanıyor.

GİRİŞİMCİYE GÖRE PROGRAM

Türkiye'de fikir aşamasındaki girişimlere destek veren ilk startup merkezi olan BTM, her programa özel eğitim ve hizmetler sunuyor.

BTM Kamp: Girişimci olmak ve ekosistem içerisinde bulunmak isteyen girişimci adayları,

Ön Kuluçka: Yenilikçi bir iş fikri olup, bununla ilgili ürün veya ürün çıktılarına (yazılım, web sitesi vb.) sahip olan girişimciler,

Kuluçka: Şirket sahibi ve satış yapmış girişimciler,

Post-Kuluçka: Yatırım almış, ikinci veya

üçüncü tur yatırım arayışında olan girişimciler yer alıyor. BTM Kamp, Ön Kuluçka ve Kuluçka 6 ay sürerken, Post Kuluçka Programı ise 1 yıllık bir süreçten oluşuyor. Bu programlarda seviyelerine göre birçok konuda eğitim alan girişimciler, kriterleri karşıladıkları takdirde programlar arası geçiş yapma hakkına sahip oluyor. Süreçleri başarıyla tamamlayan Ön Kuluçka ve Kuluçka girişimcileri, BTM'nin en büyük yatırımcı-girişimci buluşması olan ve yılda iki kez düzenlenen Sahne XL etkinliğinde sahne alıyor.

81 KOMİTE İLE İSTİŞARE

BTM bünyesindeki girişimcilerin en büyük avantajlarından biri, İTO Meslek Komiteleri üyeleri ile birebir görüşebilme olanağı. 750 bin üyesi ile dünyanın en büyük odalarından biri olan İTO'da toplam 81 meslek komitesi bulunuyor. Girişimciler, geliştirdikleri iş fikirlerini, ilgili komitelerin toplantılarına katılıp yaptıkları sunumlarla komite üyelerine direkt olarak anlatma fırsatı yakalıyor. Böylelikle girişimciler, projeleri hakkında sektördeki en ehil kişilerden geri dönüşler alarak hem projelerini geliştirebiliyor hem de müşteri veya yatırımcı kazanabiliyor.

GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMLERİ

BTM, girişimcilik kültürünü öğrenmek isteyen kişilere yönelik sertifikalı ve herkesin katılımına açık online eğitimler de sunuyor. Eğitimler, hem Türkçe hem de İngilizce olarak www.btmakademi.com platformu üzerinden veriliyor. Yalın Kanvas ve İş Planı Oluşturma, Bilişim Hukuku, Yöneticiler İçin Finansal Okuryazarlık, Küresel İş ve Teknoloji Trendleri, Pazar Analizi Yöntemleri, Ağ Kurma ve İletişim Becerileri, İş Geliştirme ve Stratejik Planlama, Patent ve Marka, İş ve Ürün Geliştirme, Startup'lar İçin Dijital Okuryazarlık gibi konuların yer aldığı, 10'u Türkçe, 3'ü İngilizce toplamda 13 modülden oluşan online eğitim sisteminde 700'e yakın aktif kullanıcı bulunuyor. BTM, yaptığı işbirlikleriyle girişimlere bulut desteği, ödeme altyapısı çözümleri, sanal ofis, sosyal medya ve reklam yönetimi gibi birçok konuda da 100'e yakın çözüm ortağıyla birlikte destek veriyor.

YARININ BİYOTEKNOLOJİ ÇÖZÜMLERİYLE Mİ İLGİLENİYORSUNUZ? NEDEN BEKLEYESİNİZ?

EUROPE'S ||| HEARTBEAT

► Bize katılın! Almanya ekonomisinin güç merkezi Kuzey Ren-Vestfalya'yı (NRW) keşfedin! Avrupa'daki en yoğun AR-GE networkü ile inovasyon ve teknoloji transferi için ideal koşulları sağlayan, yarının biyoteknolojisi için en ideal bölge. NRW'ye hoş geldiniz!

NRW.GLOBAL
BUSINESS
Trade & Investment Agency

www.nrwglobalbusiness.com

**ÖZEL
SEKTÖRÜN
GÜCÜYLE**

Çok fena vaziyetten fevkalade seviyeye

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında, savaşlardan perişan halde çıkmış ülkenin, müteşebbis sınıf oluşturularak kalkındırılması için birçok adım atıldı. Sayısı ve gücü çok zayıf olan özel şirketleri desteklemek amacıyla finansman ve teşvik uygulamaları yürürlüğe konuldu. 1920'lerde birkaç düzine olan özel şirket sayısı, bugün binlercesi küresel pazarda olmak üzere 1.8 milyona ulaştı.

CUMHURİYET'in ilanı ile birlikte kalkınmanın özel sektör eliyle gerçekleştirilmesi için süratle harekete geçildi. Ancak bundan önce de fabrika üretimine geçme çabaları olmuştur. Çünkü, 19. yüzyılda müteşebbis sınıfın çok zayıf olmasının zararları görülmüştü. Bu durumu düzeltmek için atılan adımlardan biri, 1913 yılında çıkarılan Teşvik-i Sanayi Muvaffakati oldu. Bu yasa, Türkiye Cumhuriyeti'nin 1927'de çıkardığı Teşvik-i Sanayi Kanunu'na temel oluşturdu. Ancak Cumhuriyet'in ilk yıllarında üretimi köylünün tarımsal üretimiyle sınırlı olan memlekette 10 üzeri çalışanı olan şirket sayısı düzinelerle ifade ediliyordu.

MOTOR GÜCÜ

1927 yılında yaptırılan sanayi sayımına göre mevcut 65 bin 245 'işyerinin' yüzde 80'inde çalışan işçi sayısı 3 veya daha azdı. 50 kişinin üstünde işçi çalıştıran işletme sayısı sadece 321'di.

Motoru olan işletme sayısı 2 bin 822 olarak belirlenmişti. Bunların toplam gücü ise 163 bin beygirdi. Halbuki 1925'te Almanya'da sanayide motor gücü 18 milyon beygirin üzerindediydi.

Yine 1927 yılına göre 65 bin 245 işyerinin toplam gayri safi üretim değeri 432 milyon lira olarak hesaplanmıştı. Bu da işyeri başına ortalama 6 bin 900 liralık gayri safi üretim değerine denk geliyordu.

1923-1932 yılları arasında özel sektör ve sermaye birikimi oluşturulmasına yönelik politika uygulandı. 1925 yılında, Türkiye'de şeker fabrikaları kuracak şirkete, üretim tekel ve çeşitli ayrıcalıklar tanındı. Fakat sonuç, devletin beklentilerinin çok altındaydı. 1932 yılında bu politika terkedildi ve 30'lu yıllarda sanayi yatırımlarının çoğunu kamu yaptı.

MÜBADELENİN ETKİSİ

Nüfus mübadelesi sonucunda Rum ve Ermenilerin yurdu terk etmesiyle sanayi ve ticaret alanında büyük boşluklar meydana geldi. Bu da Türkiye'deki müteşebbis sayısını azalttı. Bu gelişme, Türk müteşebbislerin sayısının artmasına yol açtı.

Bu arada Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı da (1934-1938) uygulamaya

kondu. Böylece, sanayi sektörünün milli gelirdeki payı 1927'de yüzde 10 iken, 1938'de yüzde 16'ya yükseldi.

50'lere kadar sanayi sektöründe devletçilik politikası yoğun şekilde uygulandı. Devletçilik döneminde sanayi işletmelerinin yüzde 44'ü tarıma dayalı, yüzde 23'ü ise dokuma sanayisiydi. Özel sanayi işletmeleri, dönemin KİT'lerinden farklı olarak küçük ölçekliydi.

MÜDAHALE ŞİKAYETİ

Bu dönemde özel girişimcilerin en önemli şikayeti konusu, devlet müdahalelerinin sınırının belirli olmamasıydı. İş adamları, devlet müdahalesinin derecesini sorgulamaktan çok, özel sektöre ayrılmış olan alanda yeni güvenceler aradı.

Kalkınma Planı açıklandı. Planda 'Özel teşebbüsün, gösterilen yatırım tahminlerinin altına düşmemeye gayret etmesi beklenir. Bu yoldaki gayretler bütün imkanlarla desteklenecektir' denildi. Böylece 1963'te iç pazara yönelik sanayileşme politikaları uygulanmaya başladı. Bu durum tarım sektörünü ikinci plana kaydırды.

TÜKETİM MALLARI

Ancak Türk ekonomisinde halen tüketim malları

Sanayileşme adımları ağır aksak

TOBB'un yayınlarına göre GSMH'nin sektörel dağılımında şunlar dikkat çekiyor:

■ 1932'de tarım yüzde 39.1, sanayi yüzde 13.8, hizmetler yüzde 47.1 pay sahibiydi.

■ 1950'de tarım yüzde 40.8, sanayi yüzde 13.1, hizmetler yüzde 46.1 olarak hesaplandı.

Aradaki yaklaşık 20 yılda sanayi sektörünün payı yüzde 13 ila 16 arasında değişti. Yani Türkiye, Cumhuriyet'in 27'nci yılında hâlâ sanayileşmiş bir ülke görünümü arz etmiyordu. 50'lerde özel işletmelerin birçoğu, KİT'lerin ürettiği ucuz malları piyasada dağıtarak ticari gelir elde ediyordu.

çamaşır makinası montajı yapıldı, 60'larda fırın ve elektrik süpürgesi üretildi. 60-70'te dayanıklı tüketim malları sanayisi atılım yaşadı. 80'lerde yabancı firmalar yatırıma geldi. ■ 80'lerde girişimciler, imalat yatırımlarından ziyade hizmetlere, özellikle inşaat ve turizme yöneldi.

ÖZELLEŞTİRMELER

Öte yandan, 80'lerde halka arz yöntemiyle başlayan özelleştirmeler de firmaları etkiledi. 2001 sonrasında birçok tesis, özel şirketlere geçti.

Cumhuriyet'in 80'inci yılı, siyasi ve ekonomik yapıda büyük değişiklikler yaşanmaya başlandığı bir dönemin başlangıcı oldu. Sonraki yıllarda dış ticaret erbabının faaliyetleri olağanüstü seviyede artarken, 2010 yılında TOBB'a üye şirket sayısı 1 milyona ulaştı.

2020'lere geçilirken, teknoloji ve iletişim imkanlarının kullanımına dayalı yeni bireysel girişimler hız kazandı. Cumhuriyet'in 100'üncü yılında şirket sayısı 1 milyon 800 bine ulaşırken, teknoloji, girişimcilerin sayısını her geçen gün artırıyor. 2023 yılında artık her ay 10-15 bin yeni şirket kuruluyor. İstanbul'da bu rakam zaman zaman 5 bin oluyor.

Bu gelişmeler, içinde teknoparklar, kuluçka merkezleri, startup geliştirme merkezlerinin yanı sıra e-ticaret ve e-ihracat imkanları, şirket sayısını ve müteşebbis kavramını radikal şekilde değiştirebilecek yeni bir dönemin kapısını açtı. Cumhuriyet'in ikinci yüzyılında her girişimci fikirlerini çok daha kolay bir şekilde ticarileştirebilecek imkanlara sahip. Ticarete yeni bir çağ başladı...

Cumhuriyet'in 100. yılında Türkiye ekonomisi

Cumhuriyet'in 100. yılını kutlayan Türkiye, büyük bir gurur yaşıyor. Türkiye, 1923'ten sonra sadece Cumhuriyet'i özümsemeye ve kurumsallaştırmaya çalışmadı; bir taraftan da geri kalmış ekonomisini sanayileştirme yolunda önemli adımlar attı. Kuruluşun ilk yılları oldukça zorluydu. Savaş zamanında büyük oranda atıl kalan tarım arazilerinin yeniden devreye girmesi ve kamunun kurduğu üretim tesisleriyle ekonomi ivme kazandı. Ancak, 1929 Büyük Buhranı ve II. Dünya Savaşı, bu ivmeyi sönmülendirdi. Ekonomi, bu yıllarda liberalizm ve devletçilik arasında gitti geldi.

II. Dünya Savaşı'nın son bulması ve çok partili demokrasiye geçişle birlikte, Türkiye ekonomisi 1950'li yıllarda önemli kazanımlar elde etti. İthal ikameci sanayileşme stratejisiyle bu kazanımları taçlandırabileceğimiz 1960-1980 dönemini ise darbeler ve siyasi kutuplaşmayla heder ettik. Güney Kore'nin gerçekleştirdiği sıçramayı Türkiye'de başarabilirdi. Ne yazık ki, o dönemki fırsat penceresini değerlendiremedik.

Reel sektör deneyimi

Türkiye ekonomisi, 1980'li yıllarda biraz küresel atmosferin baskısı, biraz da kendi tercihleriyle dışarıya açıldı. 1980'li yılların ortasından itibaren reel sektör, kendini daha fazla gösterebileceği bir alan kazandı. İleride çok işine yarayacağı deneyimler elde etti.

1990'lar, küreselleşmeyi yanlış yönettiğimiz, terörün can yaktığı ve bir kez daha siyasi istikrarsızlıklarla boğuştuğumuz yıllar oldu. Yüksek enflasyon ve bütçe açığının yol açtığı makro ekonomik istikrarsızlığa bir de kötü yönetilen bankacılık sistemi eklenince 2000-2001 krizi patlak verdi.

Krizden çıkardığımız dersler ve kararlılıkla uygulanan yapısal reformlar, Türkiye'nin makroekonomik dengeyi yakalamasını sağladı. Kasım 2002'den sonra oluşan siyasi istikrar, iktisadi öngörülebilirliği artırdı. Bu sayede reel sektör, 1990'larda üzerine yığılan ölü toprağı üzerinden attı. Reel sektörün gaza bastığı bu ortamda üretim, istihdam ve ihracat rekorlar kırdı. İstihdam 20 milyondan 32 milyona, ihracat 36 milyar dolardan 254 milyar dolara yükseldi.

Kalkınma hikayesi

Cumhuriyet'in 100 yıllık serüveninde Türkiye ekonomisi kayda değer bir ilerleme kaydetti. Türkiye, bugün 905 milyar dolar GSYH ve 10 bin 659 dolar kişi başına düşen GSYH ile yüksek gelirli ülkeler ligine aday bir ülke konumunda. Yine de potansiyel gelişme çizimimize yakınsadığımızı söyleyemeyiz. Türkiye, Cumhuriyet'in ilk 100 yılında 20 bin dolar kişi başına GSYH seviyesini zorlayabilirdi. Terör belası, jeopolitik çatışmalar ve siyasi kargaşalar olmasa, Türkiye ekonomisi çok daha hızlı ve sağlam biçimde kalkınabilirdi. Belli dönemlerde kendi yaptığımız politika hatalarının da ekonomiye patinaj çektiğini not etmek lazım.

Ama şunun da altını çizmek gerekir ki, istikrarsızlık ve çatışmaların kol gezdiği bu coğrafyada kalkınma hikayesi yazmak kolay değil. Türkiye, dinamik reel sektörü ve güçlü devlet kapasitesiyle bunu başarabilecek bir ülke. Önümüzde yüzyıla damgamızı vurmak istiyorsak, uzun vadeli yapısal politikalara daha fazla sabır göstermeli ve reel sektörün yatırımlarını katma değerli ve teknoloji yoğun alanlara kaydırması için doğru teşvik ve destekleri sağlamalıyız. Bunu başarabildiğimiz takdirde Türkiye ekonomisi, gerçek potansiyelini sahaya yansıtabilir. Bu sayede artacak refah, sadece kendi vatandaşlarımızın hayat standartlarını ve şirketlerimizin küresel ekonomiden aldığı payı artırmakla kalmaz, bölgesel istikrar ve banşsa da büyük katkı sağlayabilir.

321

1927 sanayi sayımına göre 50 kişinin üstünde işçi çalıştıran işletme sayısı.

341

1923'ten önce Teşvik-i Sanayi Muvaffakati'nden yararlanan işletme sayısı.

1473

1932'de yeni Teşvik-i Sanayi Kanunu'ndan faydalanan işletme sayısı.

1931-50 döneminde toplam 216 işletme kuruldu; bu yatırımların 206'sı sanayi sektöründe gerçekleştirildi. 50'ye kadar olan dönemde özel girişimcilerin kârları sanayiden çok ticaretten elde edildi.

■ 1938'de kamunun sanayi istihdamındaki payı yüzde 12.6, özeline ise yüzde 87.1'di.

■ 1950'de toplam yatırımların yüzde 57'sini özel kesim yapıyordu.

■ 1949-1957 döneminde özel sektörün yaptığı yatırımların tutarı 484 milyon liradan 3.6 milyar liraya, devlet yatırımları da 476 milyon liradan 2 milyar liraya yükseldi.

■ 50'li yıllar geleceğin metal, kablo, beton, keçe, beyaz eşya ve içecek markalarını oluşturacak şirketlerin ve tesislerin kurulduğu yıllar oldu.

■ Aynı dönemde işyeri sayısı 22 bin 916'dan 72 bin 805'e, işçi sayısı 223 bin 429'dan 582 bin 52'ye yükseldi.

1960 ihtilalinden sonra, 63-67 yıllarını kapsayan Birinci Beş Yıllık

üreten sektörler hakimdi. 1963'te yüzde 13'ünü hammadde üretimi ve yüzde 11'ini yatırım malları oluşturdu.

70'li yıllar, ekonomideki dalgalanmaların da etkisiyle siyasi çalkantılarla geçti. Türkiye içe dönük sanayileşme modelini uygulamaya çalışmış, ancak bu sanayi ihracata yönelik değil, daha çok iç tüketime yönelik olmuştur.

80'LERDEKİ DEĞİŞİM

1980 yılı, Türkiye için milat niteliği taşıyordu. 1960'lı yıllardan beri kullanılan ithal ikame politikasından vazgeçildi ve liberalleşen dünya düzenine ayak uydurarak 24 Ocak 1980 Kararları alındı. Bu kararlarla kamunun müdahaleci yapısından vazgeçildi.

■ Sanayide özellikle 70'lerden itibaren yeni makinelerin da etkisiyle hammadde işlenmesine yönelik işletmelerin sayısı arttı. Yüzyılın başında ormancılık işleri yapan ağaç işleme makina sektörü, 70'ler ve 80'ler boyunca müthiş bir gelişme yaşadı.

■ İlki 50'li yıllarda kurulan beyaz eşya fabrikalarında önce buzdolabı ve

Üretim ve istihdam şiarı ihracat başarısıyla taçlandı

Sanayi arazilerini iki katına çıkaralım

İş dünyasının Cumhuriyet'in 100. yılındaki taleplerine bakıldığında, yine üretim ve istihdamın artırılması için yapılacaklar ön planda. Sektör temsilcileri, reel sektör firmalarının son dönemde yeniden finansmana erişim sorunu yaşadıklarını dile getiriyor. Özellikle KOBİ kredilerinin reel olarak artmamasının zincirleme bir etkiyle sektörler olumsuz yansıdığına dikkat çekiyorlar. Büyümenin olumlu etkilerinin her kesime yansımaları için KOBİ'lere daha fazla destek verilmesini ve uygun finansman imkânlarına ulaşmalarının sağlanmasını talep ediyorlar. Daha fazla istihdam sağlayacak mevzuat

reformu talepleri de finansman ile ilgili önerilerle birlikte dile getiriliyor. Günümüzde dikkat çeken bir başka talep de yatırım yeri sorununun çözülmesiyle ilgili. Sanayi yatırımlarının ülke yüzölçümü içindeki payının Almanya'da yüzde 4, İtalya'da yüzde 2.8, OECD ortalamasının yüzde 2.4, Türkiye'de binde 3 seviyesinde olduğu örneği veriliyor. Sanayi arazilerinin kapasitesinin en az iki katına çıkarılması, arsa alımı ve bina inşaatına ilişkin finansman çözümlerinin geliştirilmesi öneriliyor. Üretim ve rekabet gücünün artması için enerji maliyetlerinin düşürülmesi talepleri de yine öne çıkanlar arasında.

Gümrük Birliği revize edilmeli

Türkiye'nin bugün ihracatta 250 milyar dolar bandını aşması ve 229 ülkeye ürünlerini ihraç etmesi, iş dünyasının talep ve önerilerine de yansıyor. "İhracatçılara önemli katkılar sağlayan Türk Eximbank'ın, ihracatın daha da gelişmesi için sermaye yapısı güçlendirilmeli. İhracatı Geliştirme Fonu modeli de daha fazla güçlendirilmeli. Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği Anlaşması revize edilmeli. Tarım ve hizmet sektörleri de Gümrük Birliği'ne dahil olmalı. Gümrük Birliği'nin revize edilmesi ihracatı artıracaktır. Markalaşma daha fazla desteklenerek ihracatın katma

değeri yükseltilmeli" gibi talep ve öneriler de bu kapsamda değerlendiriliyor. Günümüzde ağırlıklı dile getirilen görüş ve önerilerden bazıları da şu şekilde: "KDV iadesinde daha basit bir sisteme geçilerek iade süreçleri hızlandırılmalı. İşgücü sorununun çözümü için eğitim sistemi sektörler için yönelik talepleri karşılayacak şekilde yeniden düzenlenmeli ve iş geliştirme programlarına yatırım yapılmalı. Döviz kurlarında sert dalgalanmaların yaşanmaması ve ihracatın daralmaması için enflasyon ile döviz kurunun paralel veya yakın seyretmesi."

Misak-ı İktisadi kararlarını da etkiledi

100 yıl önceki iş dünyası temsilcilerinin talep ve önerileri, Misak-ı İktisadi kararlarında karşılığını buldu. Misak-ı İktisadi kararlarının bir kısmı şu şekildeydi: "Milli sanayi teşvik edilmeli, öncelikle milli kaynaklar değerlendirilmelidir. Yabancı sermaye kanunlarımıza riayet etmek şartıyla gelebilir. Çiftçiye ve yatırım yapmak isteyenlere kredi verilerek özel teşebbüs desteklenmeli, bu amaçla bankalar kurulmalıdır. Yabancı tekelleşmelere ve imtiyazlara son verilmeli, milli sanayinin teşviki için bir yasa çıkarılmalı, küçük zanaatkarlıktan büyük işletmelere geçilmeli ve teknik eğitim geliştirilmelidir. Gümrük tarifeleri milli sanayinin kalkınma ihtiyaçlarına göre düzenlenmeli, yerli mallar karada ve denizde ucuz tarifeye taşınmalıdır."

Türk girişimcilerin, Cumhuriyet dönemi başlarken talep ve önerilerindeki önceliği, üretim ve istihdamın artırılması oldu. Dönemin iş dünyası, gümrük politikalarından madenlere, mesleki eğitimden ulaşım kadar pek çok konudaki tavsiyeleriyle de yol gösterdi.

İSTİKLAL Harbi verilerek kurulan Türkiye Cumhuriyeti, askeri zaferi devamlı kılmak için ekonomiyi öncelik verdi. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün, "Yeni Türkiye'mizi layık olduğumuz düzeye erdirmememiz için mutlaka ekonomimize birinci derecede önem vermek zorundayız. Çünkü zamanımız tamamen bir ekonomi devresinden başka bir şey değildir. Siyasi, askeri zaferler ne kadar büyük olurlarsa olsunlar, ekonomik zaferlerle taçlandırılmamışlarsa, meydana gelen zaferler devamlı olamaz. Ekonomi demek, her şey demektir, yaşamak için, mutlu olmak için, insan varlığı için ne lazımsa onların hepsi demektir. Ziraat demektir, ticaret demektir, çalışma demektir, her şey demektir" sözleri, yeni dönemin ekonomik ufkunu çizdi.

Seref KILIÇLI

Türkiye, bugün ihracatta 250 milyar dolar bandını aşan ve 229 ülkeye ürünlerini ihraç eden bir ülke haline geldi. Türk girişimcilerin talep ve önerilerinin merkezinde artık üretim ve istihdamın yanında ihracattaki başarıyı artırıp, dünya ticaretindeki payını daha da yükseltmek var.

konusunda da sanayi okullarının özellikle pratik dersler verecek şekilde her muhitin ihtiyacına ve kabiliyetine göre açılması, sanayi ve çırak okulları ile usta kurslarının açılması, Avrupa'ya ihtisas için öğrenci gönderilmesi önerilmiş. Sanayi odalarıyla ilgili olarak, her ilde ve kazada bir sanayi odası açılması, tüm sanayi odalarının kayıtlı olduğu büyük bir merkezi sanayi odasının kurulması, esnaf cemiyeti ve loncaların tesisi talepleri aktarılmış.

TİCARET MERKEZLERİ

Tüccar temsilcilerinin talep ve önerilerinde ise öne çıkanlar şunlar olmuş: "Ticaret ana bankasının kurulması ve Hükümetin de bankaya sermaye koyarak hissedarlığa katılması. Kambyo ve borsa işleriyle ilgili; kambyo merkezlerinin millileşmesi, büyük ticaret merkezlerinde esham ve tahvilat borsalarının açılması. Maden meselelerinde; madenleri mümkün olduğunca yerli fen adamlarının kontrol etmesi. Harp ve işgal nedeniyle işletilemeyen madenlerden cerib harcının affı ve bunun yalnız Türk vatandaşlarına uygulanması. İhtiyacımızı temin eden maden kömürlerimizin yabancılarına karşı korunması. Milli müessese ve fabrikalar ile ulaşım şirketlerinin yerli kömürü kullanmasının sağlanması."

GÜMRÜK SİSTEMİ

Kabotaj hakkı ve deniz ticaretiyle ilgili talep ve öneriler de 100 yıl önce tüccar temsilcileri tarafından gündeme getirilmiş. Bu konuyla ilgili talepler ise şöyle: "Kabotaj bağımsızlık hakkının borsaya kullanılması. Deniz ticaret bankası kurulmalı. İnşaat tezgâhlarına ve ustalarına 5 yıl vergi muafiyeti sağlanmalı. Yapılacak deniz taşıtlarının hammaddelerine ve motorlarına vergi muafiyeti tanınmalı. Korumacı bir gümrük sistemi takip edilmeli ve gümrük konularında yabancı müdahaleleri kabul edilmemeli. Yabancı sermaye, hükümetle işbirlik ederek memleket tarım ürünleri, sanayi veya ticaretini tekeline almalı. Mevcut tekelier kaldırılmalı. Uygun dış ticaret merkezlerine Türk ticaret odaları açılmalı. İktisadi eğitimle ilgili ülkedeki önemli ticaret merkezlerine ticaret okulları açılmalı. Her yerde zorunlu ve serbest çırak okulları kurulmalı. Demiryolları inşası hükümetçe bir program olarak kabul edilmeli. Hava taşıtları işletme hakkı Türk şirketlerine ve Türk vatandaşlarına verilmeli."

YOL HARİTASI

"Sıra ekonomide" denildiği süreçte, 100 yıl önceki iş dünyasının talepleri, görüş ve çözüm önerileri, 17 Şubat 1923 tarihinde İzmir'de toplanan Türkiye İktisat Kongresi'nde değerlendirildi, yol haritasını oluşturacak kararlar alındı. Kongreye yurdun dört bir yanından tüccar, sanayici, işçi ve çiftçi kesimlerinden toplam bin 135 temsilci katıldı. O dönemdeki sanayicilerin başlıca talep ve önerilerine bakıldığında, ülkede ihtiyaçlara karşılık verecek oranda üretilen emtianın ithaline gümrük vergileriyle engel olunması, ülkede üretilmeyen ve sanayide gerekli olan hammaddelerin ithalatı için gümrük vergisi muafiyeti, sanayi için gerekli makinaların gümrükten muaf tutulması, ülkede bulunmayan âsar ve sanat eseri ürünlerinden gerekli olanların vergisiz veya az bir gümrük vergisiyle ithali öne çıkmış.

YERLİ ÜRETİM

Teşvik-i Sanayi Kanunu hakkında; kanundaki vergi muafiyetlerinin genişletilmesi, bu kanundaki muafiyetlerden yalnız Türk vatandaşlarının faydalanması, hükümet alımlarında yerli mamullerin yabancılarına tercih edilmesi, tüm halk ile mülki ve askeri memurların yerli mamulât ve mensucat kullanmasını mecburi olması, sanayicilere kredi sağlamak amacıyla bir sanayi bankasının kurulması da öne çıkan talepler arasında yer almış. Mesleki eğitim

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra 'iktisadi savaş' veren yeni Türkiye, ekmeklik buğdayı bile ithal ediyordu. Geçen 100 yıl içinde, küresel şartlar ve ekonomi politikaları sık sık değişti, fakat Türkiye sürekli büyüdü. Türkiye bugün, tekstilden kimyaya, otomotivden savunma ve havacılığa kadar hemen her sektörde dünyanın en önemli ihracatçılarından biri oldu.

Buğday ithalatından teknoloji ihracatına

ADEM ORHUN

MİLLİ egemenlik için adeta varlık-yokluk mücadelesi veren Türkiye, Kurtuluş Savaşı'nı zaferle taçlandırıp 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan etti. Böylece memlekette 'iktisadi savaş' başladı. Ancak, üretim gücü ve fiziki varlıklar kaybedilmiş, demografik dengeler alt üst olmuştu. Üretimin dayandığı sektör tarım olmasına rağmen bu alanda ne araç gereç, ne işleme yeri, ne de eğitilmiş insan mevcuttu. İhracatın yüzde 80'i, 4-5 kalem tarımsal üründen ibaretti.

Geçen 100 yıl içinde ekonomi politikaları ve kalkınma planları, şartlara ve hükümetlere göre değişti, ancak Türkiye adım adım büyüdü, güçlendi. Cumhuriyet kurulurken 50 milyon lira civarında olan ihracat, yeni milenyumun başında 28 milyar dolar seviyesindeydi. Cumhuriyet'in ikinci yüzyılına girilirken ihracat hacmi 254 milyar dolara ulaştı.

NEREDEN NEREYE

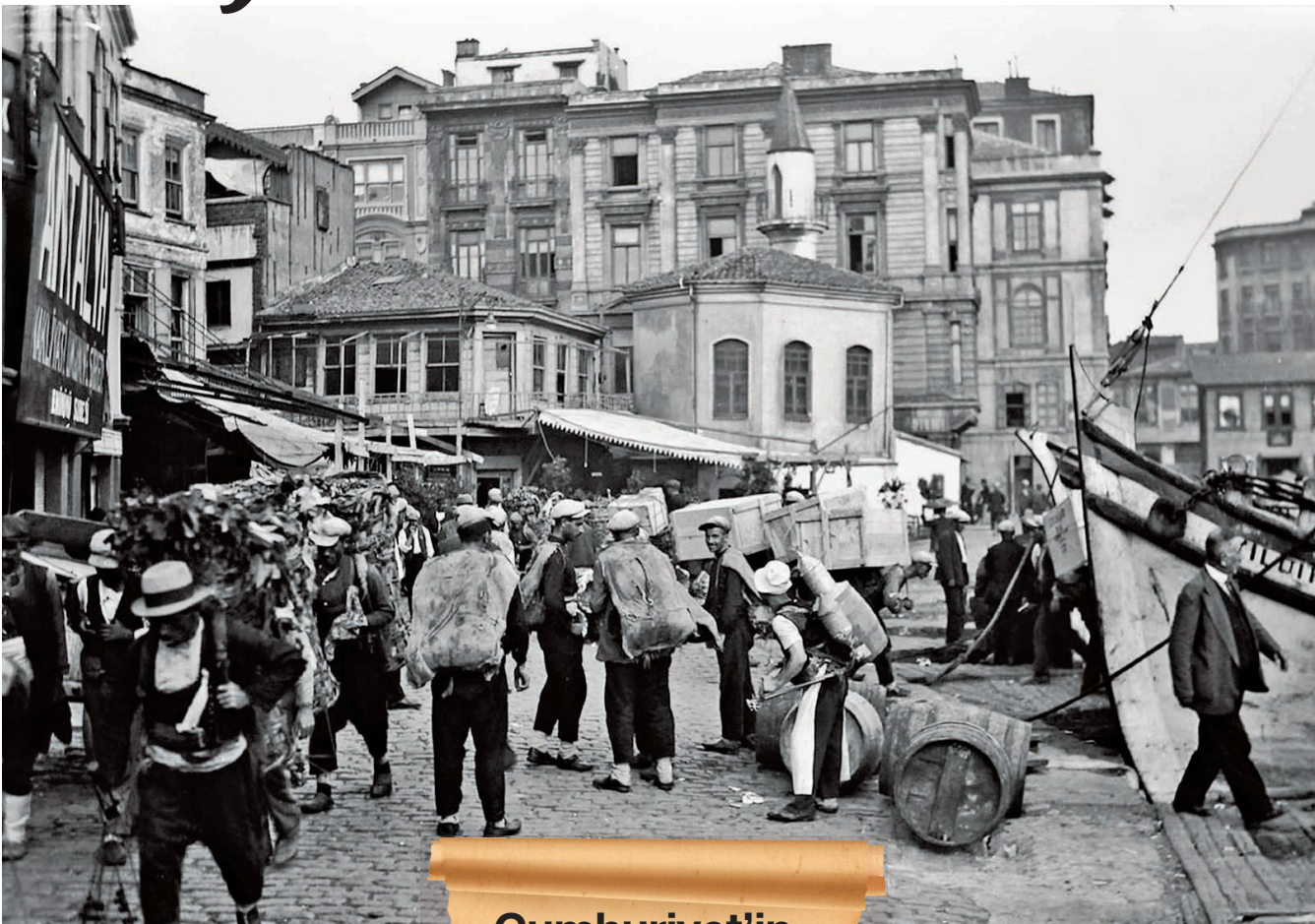
Geçen bir asırda ürettiği kendi insanına yetmeyen, tarım faaliyetlerini artırmak için makina ve araç alacak kaynağı bulmakla bile zorlanan Türkiye, bugün hazır giyimden otomotive, kimyadan savunma ve havacılığa kadar onlarca sektörde küresel tedarikçi oldu. Bu gelişme geçen yüzyıl içinde dönemler halinde farklı politikalar, planlar ve bunların yanı sıra birçok zorluk ve başarı hikayesiyle gerçekleşti.

1920'lerin başında toplu iğneye ve çiviye bile muhtaç durumda olan Türkiye, buğday, un ve şeker gibi temel tüketim mallarını dahi ithal ederek karşılamaya çalışıyordu. 1923-1929 yıllarında iktisadi açıdan temel sektör tarımsal üretim oldu. Nüfusun demografik yapısının savaşlar sebebiyle bozulması, hayvanların çoğunun kaybedilmesi, tarım araçlarının sayısının çok yetersiz olması, eldeki 'tek kaynağın' da verimli kullanılmasını güçleştiriyordu. Ekmek için kullanılan buğday dahi yeterli miktarda üretilemediği için ithal ediliyordu.

Bu zor şartlar altında ve üstelik Lozan görüşmeleri devam ederken, 17 Şubat 1923'te İzmir İktisat Kongresi gerçekleştirildi. Sekiz ay sonra Cumhuriyet'i ilan edecek olan Mustafa Kemal, İzmir İktisat Kongresi'nde yaptığı konuşmada, "Efendiler, dahil olduğumuz halk devrinin, milli devrin milli tarihini de yazabilmek için kalemler, sapanlar olacaktır. Bence halk devri, iktisat devri mevhumu ile ifade olunur. Öyle bir iktisat devri ki memleketimiz mamur, milletimiz müreffeh ve zengin olsun" dedi.

1927'de yapılan sayıma göre 13 milyon 648 bin olan nüfusun yüzde 75'ten fazlası köylerde yaşıyor ve çiftçilikle uğraşıyordu. Ancak tarımsal üretim ancak ailelerin kendi ihtiyacını karşılayacak seviyedeydi. Kıyı bölgelerindeyse dış pazarlarda rağbet gören üzüm, incir, tütün gibi ürünler ticari değer taşıyordu.

20'li yıllar boyunca özel sermaye oluşumunu sağlamaya yönelik politikalar uygulandı. Ancak bunlar

yeterli olmayınca 30'larda devlet bir adım öne geçti. 'Devletçilik' ilkesinin Anayasa'ya girdiği bu dönemde, kamu eliyle fabrikalar kuruldu.

50'LERDE YATIRIMLAR

Atatürk'ün vefatının ardından, İkinci Dünya Savaşı'nın da etkisiyle politikalar yeniden biçimlendi. Türkiye'nin sanayi alanında yeni atılım dönemiyse 50'ler oldu. Hükümet, tarımda üretimi artırmaya yönelik traktör ve makina alımına ağırlık verirken, özel sektörde müteşebbisler, yeni fabrikalarla ticaret dünyasında boy göstermeye başladı.

1950'de 263 milyon dolar olan ihracat tutarı, 50'li yıllar boyunca 300 milyon dolar civarında seyretti. 1960'a gelindiğinde ihracat 320 milyon dolar, ithalat 468 milyon dolardı.

Bu dönemde atılan tohumlar sayesinde dünyanın dört bir yanına ihracat yapan markalara sahip firmalar bugün Cumhuriyetle birlikte yeni yüzyıla giriyor.

Siyasi çalkantılar ve askeri müdahalelerle geçen yılların ardından 80'lerde yeni bir dönemin kapısı aralandı. Serbest piyasa ekonomisi Türkiye'de farklı bir değişim yaşanmasına neden oldu. Bu, özellikle bazı sektörlerin gelişmesine ve dış ticaret hacminin hızla büyümesine yol açtı.

SERBEST PİYASA

Serbest piyasa uygulamalarıyla Türkiye, ihracat ve büyüme hedeflerine yeniden odaklandı. Bu dönemde tekstil ve hazır giyim gibi belli sektörlerde dikkat çekici çıkışlar oldu. Bununla birlikte küresel ticarete arzu edilen hamleler; teknoloji, iletişim ve ulaşım imkanlarında yeni bir çağın yaşandığı yeni milenyumda başladı. 2000 yılında 28 milyar dolar

Cumhuriyet'in ilk yıllarında ne alıyorduk?

ÜRÜN	İthalat (Milyon TL)	
	1923	1924
Buğday	8.9	18.3
Un	3.0	0.7
Pirinç	1.9	2.2
Şeker	11.0	12.8
Çay	0.9	1.2
Kahve	2.5	3.2
Kağıt	0.6	1.0
Yün iplik	0.5	0.8
Pamuk	5.6	6.6
Yünlü dokuma	8.3	12.6
Pamuklu	48.3	57.0
Demir-çelik	7.8	16.2
Makina	1.3	5.6
Zirai alet	0.5	2.2
Benzin	0.7	0.9
Gaz	4.2	4.5
Diğer	39.1	193.6

(Kaynak: DİE, İstatistik Yıllığı 1938-39, Cilt 10)

ihracat yapan Türkiye, katma değerli ihracat hedefiyle hazır giyim ve otomotivin yanına farklı sektörler de koymayı başardı.

TEKNOLOJİNİN KATKISI

Bu dönemde teknoloji geliştirme bölgelerindeki startupların ve teknoloji odaklı girişimcilerin sayısının artması, üretimi ve ihracatı destekleyen en önemli unsurlar oldu. Bu alanlardaki gelişmelerin yansımaları, teknoloji yoğun sektörlerde görülmeye başlandı. Türkiye'nin 'yüksek teknoloji ürün' ihracatı, 2022'de bir önceki yıla kıyasla yüzde 15.1 artarak 7 milyar 422 milyon dolara ulaştı.

Üstelik bu alandaki gelişme, Cumhuriyet'in 100. yılında da net bir şekilde görüldü. Geçen yıl, orta yüksek ve yüksek teknoloji ürün ihracatının, imalat içindeki payı

yüzde 36.9'du, bu yılın ilk yarısında ise bu oran yüzde 40.8'e yükseldi.

OTOMOTİV- KİMYA

Geçtiğimiz yıllarda otomotiv, kalitesiyle kaportasını parlatırken, son yıllarda Türkiye'de üretilen elektrikli otobüsler hızla Avrupa ülkelerine yayılıyor.

Otomotivde olduğu gibi birçok sektörün alt ve yan dallarının öne çıkmaya başlaması, yeni ihracat pazarlarının açılmasını sağlarken, yükselen kimya, ihracat kürsüsünde birinciliğe ulaştı. Bu sektör, geçen yıl 33.6 milyar dolarlık ihracat yaptı. Kimya sektörünün ihracatında en büyük payı mineral yakıt ve yağlar, ilaç ve plastik sektörü aldı.

Diğer yandan, Cumhuriyet kurulmadan önce, parasını verdiği gemileri bekleyen Türkiye, artık bu sektörde de önemli bir ihracatçı oldu. Türkiye, geçen yıl 1.5 milyar dolarlık gemi ve yat ihracatı gerçekleştirdi.

Yazılım, oyun ve bilişim alanındaki ihracat geçen yıl 2.6 milyar dolar oldu. Sektörün bu yılı 3 milyar dolarlık ihracatla tamamlaması bekleniyor.

İhracatın iftiharını olan sektörlerden en dikkat çekici olanı savunma ve havacılık sektörü oldu. 2021 yılında 3.2 milyar dolar ihracatla rekor kıran sektörün bu yılki hedefi 6 milyar dolar ihracat yapmak.

KARARLI ADIMLAR

Türkiye Cumhuriyeti ikinci yüzyılına, pazar çeşitliliğini artırarak ve yüksek teknolojiye dayalı ürün ihracatında basamakları kararlı adımlarla çıkarak giriyor. Gelişmelerle hızla uyum sağlama kabiliyetini ispatlayan geleneksel sektörler de inovatif ürünlerle ve markalarla değerini artırıyor. Teknoparklardaki yerli startuplar dünyaya yayılırken, küresel ticaretten daha fazla pay alıyor. Böylece Cumhuriyet'in ikinci yüzyılı, Türkiye Yüzyılı olacak.

Nereden nereye?

Cumhuriyetimiz 100. yılını doldurdu. Bu dönem içerisinde global ekonomilerle bütünleşme süreci yaşayan ülkemiz, dünyadaki gelişmelerden de etkilendi. Kimi zaman Körfez krizi, kimi zaman mortgage krizi, kimi zaman da Covid gibi hastalıklar ithal ettiğimiz krizlerin bazıları. Kimi zaman da yurdumuzda yaşanan darbeler. Bu gelişmeler ekonomimiz üzerinde önemli olumsuz etkiler oluşturdu. Ancak dinamik ve genç nüfusa sahip Türkiye, birer birer bu sorunların üstesinden gelmeyi başardı.

Kısaca tarihe bakalım; Türkiye Cumhuriyeti'nin Osmanlı İmparatorluğu'ndan devraldığı ekonomik yapı tam bir faciaydı. Savaştan çıkmış ve sanayi diye bir şey yoktu. Üretimin büyük bölümü tanma, o da hava koşullarına bağlıydı. Kapitülasyonlar ve dış borçlar ülkeyi tam bir açmazda bırakmıştı. 1923 yılında milli gelir 570 milyon dolar, kişi başına düşen milli gelir yıllık 48 dolar, ihracat 51 milyon dolar, ithalat 87 milyon dolar, GSYH'de sanayinin payı yüzde 11 idi. Bugüne baktığımızda, 2022 itibarıyla GSYH rakamının cari fiyatlarla 905.814 milyon dolara, 2023 yılı ilk iki dönemi dahil son dört dönem GSYH toplamı 1.022.159 milyon dolara yükseldi.

★★★

Global olumsuzluklar ülkemize fırsat olarak geldi. Örneğin, Covid nedeniyle üretim yapamayan Çin, Türkiye'den siparişlerin artmasına yol açarken, resesyon nedeniyle satınalma gücü düşen AB üyeleri orta segment ağırlıklı üretim ve satış yapan Türkiye'nin ürünlerine talebi artırdı. Şimdi aylık bazda 2 milyar dolarlık ihracatı konuşabiliyoruz.

Daha önce, ABD'nin 2. Dünya Savaşı'ndan kalma silahlarıyla ülke güvenliğini sağlamaya çalışan ülkemiz, şimdi İHA, SİHA, drone teknolojisi, kısa ve orta menzilli füzeler, uçak gemisi ve diğer yerli silahlarıyla artık bölgesel bir güç olarak kendini göstermeye başladı; diğer ülkelerde kurduğu üslerle dünya barışına da katkı sağladı. Kaldı ki, bazı savaşların sonucunu değiştirerek ne kadar etkili olduğunu da ispatladı.

Peki, bütün bunları neden yazdık? Güçlenen ülkemiz, yurt dışında geçmişte olduğu gibi bir sürü karalama kampanyalarıyla da karşı karşıya. O yüzden sorunları doğru teşhis edip çözüm önerilerini araştırmamız bir yana, bu tür yalan haberlere karşı da daima tetikte olmalı ve gereken aksiyonu hemen almalıyız.

İşte bir örnek: Tarih 10 Ekim 2023 ve bir ekonomi gazetesinin haberi. "Bank of America (BoFA) Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in 4-5 Ekim'de yabancı yatırımcılarla yaptığı toplantıya katılan fon yöneticilerinin izlenimlerini aktardı. AB Dış İşlem Hizmetleri'nin Doğu Akdeniz aramaları nedeniyle Türkiye'ye yaptırımları bulunduğunu hatırlatan yatırımcılar, "Bu da tahvil piyasasında herhangi bir yaptırım olmasına rağmen Türk tahvillerinin çeşitli veritabanlarında 'yaptırımlı' olarak algılanmasına neden oluyor ve zaman zaman bunu müşterilerimize açıklamak zorunda kalıyoruz" değerlendirmesi yapıyor.

Avrupa Konseyi'nin AİHM mahkeme kararlarının uygulanması konusunda Türkiye'yi incelediği gerçeği de dikkat çekiyor ve bazı Avrupa emeklilik fonlarının Türk devlet tahvillerini tamamen hariç tutmasının arkasında duruyor. Bu sorunların çözümüne yönelik her türlü çabanın yararı olacağı belirtiliyor. İşte, ülkemiz tahvillerinin satılmaması ve faizlerin yüksek kalması, fonların kendi ülke tahvillerini çok düşük getirilerle alması için oynanan kirli oyunun itirafı bu. Kaldı ki, fonların rating sınırı olması nedeniyle ülkemize fon girişinin engellenmesi için notlarımızın düşürüldüğü de unutulmamalı.

★★★

Rattle nasıl engelleniyoruz, işte bir örnek;

Yunanistan yakın zamana kadar temerrüde düşeceği konusunda hakkında iddialar ortaya atılan bir ülkeydi. Temerrüt tahvil borçlarını ödeyemeyeceği anlamına geliyor. AB ülkeleri Euro basamadığı için tahvil ödemelerine Euro bulmak zorunda. Sonra ABD üslerinin konulması, kendi silahlarının bir kısmının Ukrayna'ya aktarılması neticesinde bir anda sayınlar kesildi. Şimdi notu S&P tarafından BBB- seviyesine yani yatırım yapılabilir seviyeye getirilerek borçlanmasının önu açıldı. Peki, kendi milli savunma sistemine sahip, sanayi ülkesi olan ülkemizin notu kaç biliyor musunuz? Sadece B, yani yatırım yapılamaz durumda. Böylece rating sınırlaması olan fonlar da ülkemize gelemiyor.

İsrail katliamına bakın, batı medyasında geçen haberlere bakın, sanırsınız ki İsrail kendini koruma hakkını kullanmak için savaşıyor. Oysa savaş iki ordu arasında olur. Filistin'in ordusu yok ve katliam var. Buradan ülkemiz için nasıl yalanlarla engeller konulmaya çalışıldığını tahmin edebilirsiniz.

Bizler objektif yorumlarımızı ve yeri geldiğinde önerilerimizi paylaşmaya devam edeceğiz. Çünkü ülkemizi seviyoruz. Güçlü Türkiye için bir tuğla da biz koyacağız. Çünkü ülkemizi bizden sonraki nesillere en iyi şekilde teslim etmek istiyoruz. Bu yarış hiçbir zaman da bitmeyecek.

Cumhuriyetimizin 100. yılında, ulusumuzun birlik ve beraberliği bize güç veriyor. Gelecekte de bu birliği koruyarak, daha aydınlık yıllara yürüyeceğimize inanıyoruz tam. Cumhuriyet Bayramımız kutlu olsun!

Hikmet BAYDAR

Cumhuriyet ekonomisinin tarihi başarısı: 'KOBİ devrimi'

100 yıllık Cumhuriyetimizin gerçekleştirdiği tarihi 'ekonomik dönüşüm'ü hangi başlıklarla aktarmak en doğru olur diye düşündüğümde, bir çırpıda aklıma gelenler 'planlı kalkınma', 'KOBİ devrimi', 'altyapı hamlesi', 'ihracata dayalı büyüme', 'ağır sanayi hamlesi'. Kolay değil, pek çok gelişmekte olan ekonomiye örnek olmuş bir 'kalkınma hamlesi'nden söz ediyoruz. 1933 ile 1938 arası ilk 5 Yıllık Sanayileşme Hamlesinden sonra, 1961'den günümüze 12 Beş Yıllık Kalkınma Planı ile Türkiye ekonomisini 1 trilyon dolarlık bir GSYH'nin üzerine, ihracatı ise 250 milyar doların üzerine çıkardık.

Coğrafyamızda yaşanan ağır insanlık trajedisini ve kimi önde gelen ülkelerin 'bilinçli' duyarsızlığın gözlemledikçe, 100 yıl önce kuruluşuna kanlarıyla, yürekleriyle imza atmış olan Cumhuriyetimizin kurucularının eseri olan 'Türkiye Cumhuriyeti'nin hür ve milli egemenliğe dayalı adil duruşunun ülkemizin etrafındaki tüm coğrafyanın selameti ve huzuru adına ne kadar kıymetli olduğunu bir daha idrak ediyoruz. Bu nedenle, Türkiye Cumhuriyeti'nin ekonomik bağımsızlığının, Cumhuriyetimizin 100 yıllık şanlı hikayesinde, 'Anadolu'nun ekonomik şahlanışı'nın ve 'KOBİ devrimi'nin ne kadar paha biçilmez bir başan olduğunu da defalarca idrak etmemiz gerekiyor. 100 yıllık Cumhuriyet tarihine altın harflerle kazınmış olan sanayileşme hamlesinin, son 20 yılda, 81 ilimizin tümünden tarihi bir ihracat hamlesine dönüşmüş olmasının, Türk sanayinin yüz milyarlarca dolarlık ihracat hacmine imza atmasının ve yüksek katma değerli ürünlerinin dünyanın her noktasında aranıyor olmasının özü de budur.

'Anadolu'nun ekonomik şahlanışı' ve 'KOBİ devrimi', Türkiye'nin pek çok kentini aynı zamanda bir üretim, istihdam, inovasyon ve ihracat merkezine de dönüştürdü. Üniversite-sanayi işbirliği adına, teknokent, teknopark ve kuluçka merkezlerinde 'yerli-milli' teknoloji hamlesi adına başarılanlar, 'Türkiye Yüzyılı'nda yüksek katma değerli bir ekonominin tahkimi adına stratejik önemdedir. Söz konusu başarılar, aynı zamanda küresel düzenin, küresel ekonomi-politik sistemin sancılı yeniden yapılanma sürecinde, Türkiye'nin imkan ve kabiliyetlerinin güçlendirilmesi adına bir gereklilik olan 'stratejik özerklik' becerisinin perçinlenmesi adına da önemli.

Girişimcilik hikayesi

Cumhuriyetimizin kuruluş günlerinde, çalışabilir nüfusunun önemli bir bölümünü Kurtuluş Savaşımızda şehit vermiş, yeni bir ekonominin inşası adına yapılması gereken yatırımlar için sermayesi olmayan bir Türkiye'den, bugün 5 kıtada stratejik yatırımlara imza atan, uluslararası müteahhithlik hizmetlerinde ikinci sırada yer alan, mal ve hizmetleriyle küresel tedarik sisteminde 'güvenilir liman' ülke konumunu perçinlemiş bir Türkiye'ye, Cumhuriyet ekonomisinin 100 yıllık hikayesinin bir diğer önemli boyutu, Türk insanının destansı 'girişimcilik' hikayesidir. İnsanımızın 'girişimcilik' başarısı, "Türkiye Yüzyılı'nın ekonomik yol haritasının de özüdür. Çünkü, dünya ekonomisindeki iddiamızı durdurulamaz girişimcilik becerimizle katlamayı sürdüreceğiz. 35 yıldır, sayısız kez, zihnindeki girişimcilik projesini gerçekleştirmek için her türlü çözümü arayan pek çok insanımızın sayısız sorusuna akılcı cevaplar bulmaya çalıştım. Cumhuriyet ekonomisinin başan öyküsü, KOBİ'lerimizin bitmek tükenmek bilmeyen azminin de hikayesidir.

Cumhuriyet ekonomisinin son 20 yılında yaşanan paha biçilmez bir başarı da 'ekonominin demokratikleşmesi'dir. Sermaye ve yatırım becerisinin tabana yayılmasıdır. Türkiye, reel sektörde faaliyet gösteren firma, şirket sayısı ile dünyada müstesna bir konumdadır. Bu nedenle, Türkiye'de reel sektöre, özel sektörü temsil eden sivil toplum kuruluşlarımız yürüttükleri projeler ve profesyonel çalışma becerileriyle dünyaya örnek oluyor. 'Türkiye Yüzyılı'nda Avrasya'ya, Kafkaslar ve Balkanlar'a, Afrika'ya, Orta Doğu'ya KOBİ devrimimiz ile ilham vermeyi sürdüreceğiz.

SANAYİDE

100 yıllık hamleler sağlam temeller

Bugün milli sanayi hamleleriyle dünyanın en büyük 20 ekonomisi arasında yer alan Türkiye'nin başarısının temelinde Cumhuriyet ile atılan tohumlar var. Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı ile 100 yılın ilk sanayileşme hamlesi yapıldı. Milli Teknoloji Hamlesi ile dünyada adından söz ettiren Türkiye'nin milli sanayi konusundaki hassasiyeti de Cumhuriyet'in ilk yıllarında başlamıştı. Yerli ürünlerin yaygınlaşması teşviklerle korunmuştu.

TÜİK Ağustos 2023 verilerine göre, Türkiye'de yıllık yüzde 3.1'lik sanayi üretim artışı gerçekleşti. Bu artışta en önemli payı, yüzde 28.6 ile yüksek teknoloji ürünler oluşturdu. Milli Teknoloji Hamlesi ile dünya sahnesinde her geçen yıl yıldızı parlayan Türkiye'nin bugünkü başarısının arkasında Cumhuriyet'in ilk yıllarında dönmeye başlayan sanayi çarklarının etkisi var.

PLANLI SANAYİLEŞME

Kurtuluş Savaşı'ndan çıkan genç Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlaşma yolundaki en büyük ülkülerinden biri, ekonomik olarak da özgürlüğe kavuşmaktı. Bu nedenle sanayileşmenin üzerinde özellikle duruldu. Planlı bir sanayileşmenin ilk adımı olarak bir envanter çalışması yapıldı. 1927 yılında yapılan sanayi sayımı sonuçlarına göre, Türkiye'de toplam 432 milyon 740 bin liralık sanayi üretim değeri, 65 bin 245 işyeri ve 256 bin 855 çalışan mevcuttu.

YÜZDE 0.24'Ü BÜYÜK

Sanayi sayımı sonuçlarına göre istihdamın yüzde 78'i tarım sektöründe iken, sadece yüzde 10'u sanayideydi. O yıllarda 100 ve üzeri çalışanı bulunan büyük sanayi tesisleri, toplam işletmelerin yalnızca 0.24'lük bir kısmını oluşturuyordu. Şirketlerin yüzde 70'i bir ya da iki kişilik çalışandan müteşekkildi. İşletmelerin yalnızca yüzde 4.3'ünde motor bulunuyordu. 432 milyonluk üretim değerinin 202 milyonluk kısmı yerli

hammadde ve girdi ile sağlanmıştı.

HAMMADDE ÜLKEDE

Yüzüncü yılda kendi savaş uçağını, gemisini, otomobilini üreten Türkiye'ye giden yolda stratejiler tek tek belirlendi. "Hammaddesi ülke içinde olan sanayi ürünlerinin üretilmesi", öncelik olarak kabul edildi ve planlama buna göre yapıldı. Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren Osmanlı Devleti'nden devralınan sanayi tesislerinin iyileştirilmesinin yanında yeni tesisler de kuruldu. Sanayide asıl dönüşüm ise 1934 yılında yürürlüğe giren Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı ile başladı.

3 BEYAZ, 3 SİYAH

Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'nda yerli ve milli üretim için stratejik ürünler belirlendi. Buna göre üç beyaz; un, şeker, pamuk ve üç siyah; petrol, kömür ve demir üretimine ağırlık verilmesi hedeflendi. Yatırımların finansmanı için de İş Bankası ve Sümerbank görevlendirildi. Bu iki kurum, sanayileşmenin kamu finansman ayağını oluşturdu. İki aşamadan oluşan planlamaya göre, temel

hammaddeleri yurt içinde üretilen veya üretilcek sanayi tesislerine öncelik verildi. İlk etapta iç tüketimin karşılanması hedeflendi.

İNSAN GÜCÜ ÖNCELİĞİ

Yerli sanayisi ile dünyanın en büyük 20 ekonomisi arasında yer alan Türkiye'nin asırlık sanayi kültüründe yerli insan gücünün de ilk tohumları atıldı. Yerli ve milli sanayide yalnızca üretim değil, işgücünün de milli olması düşüncesiyle kalifiye eleman yetiştirme programları uygulanmaya başlandı. Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı, 1934-1948 yılları arasında yayıldı. Bu süreçte yerli sanayi için 100 milyon liralık yatırım yapıldı. Plan kapsamında 19 fabrikanın temeli atıldı.

YERLİ KUMAŞ KANUNU

Yerli sanayinin güçlü temelleri atılırken bir yandan da yerli malı koruyan düzenlemeler yapıldı. 1928 yılında Yerli Kumaştan Elbise Giyilmesine Dair Kanun çıktı. Bu kanunda, "Muvazenei Umumiye ve hususiye ve belediyelerden bedeli tesviye edilen elbise ve ayakkabı, kumaş, serpuş ve yatak levazımı ile memurin ve müstahdeminine yeknesak elbise ve kundura giydiren biçimle müessese ve şirketlerin iştirak edeceği veya ettireceği bu nevi levazım, yerli mamulattan tedarik edilir" ibaresi yer alıyordu.

AÇILAN FABRİKALAR

Türkiye'nin milli sanayisinin emekleme dönemlerinde Sümerbank kilit rol oynadı. Sümerbank, Cumhuriyet döneminden önce kurulan fabrikaları devralarak geliştirirken, ağırlıklı tekstil olmak üzere yeni fabrikalar açtı. Birinci Beş Yıllık Sanayi Programı kapsamında ilk olarak Kayseri Bez Fabrikası, Konya-Ereğli Bez Fabrikası, Nazilli Basma Fabrikası, Bursa Merinos Fabrikası ve Malatya Bez Fabrikası kuruldu.

AR-GE MERKEZLERİ

Yerli sanayinin oluşması konusunda çalışmalar yapılırken milli sanayi fikrini olgunlaştıracak merkezlere de öncelik verildi. Açılış 1937 yılında Mustafa Kemal Atatürk tarafından yapılan Nazilli Basma Fabrikası, araştırma geliştirme faaliyetlerinin yapıldığı laboratuvarla donatıldı. Ayrıca nitelikli istihdam için bir okul inşa edildi. Milli kalkınmanın kültür bağlamında sağlanacağı kompleksler de tesiste yer aldı. Fabrikaya 700 kişilik bir tiyatro salonu ve çocuk kütüphanesi de inşa edildi.

Grafik: Osman KUVVET

SANAYİ BİRİKİMİ

Prof. Dr. Rahmi Deniz Özbay-İstanbul Ticaret Üniversitesi Öğretim Üyesi: 18. yüzyıldan itibaren sanayi devriminin başlaması ve Osmanlı Devleti üzerindeki etkisi, üretim biçiminde yeni tekniklerin kullanılmasını teşvik etti. Özellikle İstanbul merkez olmak üzere, askeri ve askeri olmayan alanlarda, zaman içinde farklı sektörlerde fabrika tarzı organizasyonların kurulmasını ve üretimde yeniliklerin denenmesini sağladı. Bunların birçoğu devlet desteğiyle kurulmasına karşın, fabrikaların yaşam döngüleri bütünüyle piyasa şartlarına bağlı kabul ediliyordu. Ayakta kalan fabrikaların üretimleri devam ediyor, diğerleri zaman içinde faaliyetlerine son veriyordu. Elbette bu politika çeşitli şekillerde değerlendirilebilir. Ancak maliyeti yüksek olsa da önemli bir tecrübenin bu şekilde transfer edildiği, oluşturulduğu ve kazanıldığı görülüyor. Tarımsal üretimden veya zanaatkarlıktan ayrılan bir işgücü kesiminin oluşması da bu kazanımlar arasında yer alıyor. Özellikle bu sonuncu kazanım, ileride açılacak olan fabrikaların ihtiyacı olan işgücünü sağlamak bakımından önemli bir birikim anlamına geliyordu. 1912-1923 yılları arasında büyük kayıplara uğrayan Osmanlı Devleti'nden Cumhuriyet'e intikal eden sanayi mirası; genç Cumhuriyet'in tüm zorluklara rağmen kuruluşunu destekleyen önemli bir birikime sahipti.

Büyük buhrana karşı devletçilik uygulandı

Prof. Dr. Yaşar Bülbül-İstanbul Medeniyet Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi:

Türkiye, kuruluş döneminde bütün üretim faktörlerini en az hasarlı hale getiren insan gücünün şiddetli bir şekilde zayıflamasına yol açan bir savaştan yeni çıkmış bir ülkedir. Peşi sıra gelen büyük buhran, özel sektörün çok iyi yaptığı bir iş olan sürekli üretmek formülünün artık işlemediği, piyasa düzeninin artık bunu sağlayamadığı bir durumun, işsizliğin ve parasızlığın egemen olduğu bir manzaranın da resmi olur. Bu değişim, dünyadaki gelişmeleri çok yakından takip ettiği anlaşılan Türkiye'nin de gözünden kaçmadı ve Türkiye büyük buhranı o dönemde neredeyse tamamen devletçi bir yatırım anlayışıyla karşıladı. Devletçilik politikası olarak tanımlanan dönem esasında büyük iktisatçı Keynes'in Batı

ekonomileri için önerdiği, liberal ekonominin tamamen dışladığı devleti ekonomiye müdahil yapmanın, yatırım yapmasını sağlamanın bir çözüm olacağı şeklindeki, birçokları tarafından sosyalizmin uygulamasına çok benzer bulunan modeli, Türkiye uyguladı.

Türkiye, bu dönemde devlet eliyle fabrikalar kurdu ve bu fabrikalar hammaddesi yerli olan ürünleri işlemek için tesis edildi; genelde de temel ihtiyaçları gidermeye yönelik oldu. Bu dönemin iktisat politikalarının daha çok var olma mücadelesinin bir yansıması olduğunu söyleyebiliriz. İç ve dış borçlanma imkânlarının neredeyse olmadığı bir dönemde, Türkiye'nin ekonomi politikalarında kendi imkânlarıyla var olma mücadelesi verdiğini gözlemliyoruz. Bu mücadele, ileride koşullar iyileştiğinde fırsatların kullanılması için ekonomiye gerekli ortamın sağlanması için zaman kazandırdı.

Demiryolunda ikinci altın çağ hızlı tren yatırımlarıyla ilerliyor

Cumhuriyet'in kalkınma vizyonunda yer alan demiryolunda, mevcut hat uzunluğu yaklaşık 14 bin kilometreye ulaştı. Ankara-Eskişehir arasında ilk yüksek hızlı tren (YHT) hattının 2009'da devreye alınması ise Türkiye'yi YHT işletmeciliğinde dünyanın 8'inci ülkesi konumuna yükseltti.

Kolaj: Osman Kuvvet

Demiryolunda ikinci altın çağı başlatan YHT ve hızlı tren yatırımları artarak devam edecek. 2053 Ulaştırma ve Lojistik Ana Planı çerçevesinde; YHT ve hızlı tren bağlantısı olan il sayısının 11'den 52'ye çıkarılması, toplam demiryolu hat uzunluğunun ise 28 bin 590 kilometre olması hedefleniyor.

ŞEREF KILIÇLI

SANAYİ Devrimini hızlandıran demiryolunda ilk tren işletmeciliği, 1830 yılında Liverpool-Manchester arasında İngiltere'de başladı. Anadolu'nun demiryolu ile tanışması ise Osmanlı döneminde 23 Eylül 1856 tarihinde bir İngiliz şirketine verilen imtiyazla 1866 yılında tamamlanan 130 kilometre uzunluğundaki İzmir-Aydın hattıyla oldu. 1922 yılına kadar Osmanlı topraklarında, Rumeli ve Anadolu-Bağdat hattının da içinde bulunduğu toplam 8 bin 619 kilometrelik demiryolu hattı yapıldı. Osmanlı döneminden Cumhuriyet dönemi Türkiye'sine kalan toplam demiryolu hattı, Rusya'dan geri alınan topraklardaki 356 kilometrelik hat da eklendiğinde toplam 4 bin 112 kilometreydi. Hatların büyük kısmı yabancı şirketlere verilen imtiyazlar çerçevesinde yapıldığından işletme hakkı da bu şirketlerde bulunuyordu.

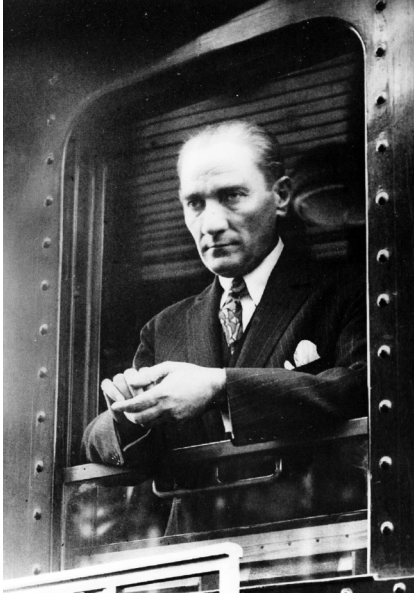
KALKINMA PROJESİ

İmtiyazlı demiryollarından bir kısmı İstiklal Harbi döneminde yani Cumhuriyet'ten önce Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından millileştirildi. Cumhuriyet'in kuruluşu sırasında fiilen yabancılara ait olup onlar tarafından işletilen hatların uzunluğu 2 bin 352 kilometreye düşürüldü. Cumhuriyet döneminde kalkınmayı tüm ülke sathına yaymak için demiryolu inşasına ayrı bir önem verildi. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün, "Memlekette her vasıta ile bir karış fazla şimendifer (demiryolu) vücuda getirmek fakat vaziyet her ne olursa olsun bir gün geri kalmamak düsturru, milletin hakiki ihtiyacına tamamen mutabıktır" ve "Türkiye Hükümetinin belirlediği projeler çerçevesinde kararlaştırılan zamanlar içinde vatanın bütün bölgeleri çelik raylarla birbirine

bağlanacaktır. Bütün vatan, bir demir kütle haline gelecektir. Demiryolları, memleketin tüfekten, toptan daha önemli bir güvenlik silahıdır" sözleri de verilen önemi gösteriyordu.

ATATÜRK DÖNEMİ

Cumhuriyet döneminde, demiryolu inşasında Nuri Demirağ gibi Türk müteşebbisler de devreye girerken, diğer taraftan yabancı şirketlere ait demiryollarının millileştirilmesi ve işletmelerinin devlete devri faaliyeti de sürdürüldü. Atatürk hayatta iken yeni demiryolu hatlarının inşası ile 1923 yılında

4 bin 112 kilometre olan demiryolu hattına 1938 tarihi itibarıyla 2 bin 815 kilometre daha eklendi. Demiryolu 1927'de Kayseri'ye, 1930'da Sivas'a, 1931'de Malatya'ya, 1933'te Niğde'ye, 1934'te Elazığ'a, 1935'te Diyarbakır'a ve 1939'da Erzurum'a ulaştı. Bu dönemde inşa edilen ana hatlar şunlardı: Ankara-Kayseri-Sivas, Sivas-Erzurum, Samsun-Kalin (Sivas), Irmak-Filyos (Zonguldak kömür hattı), Adana-Fevzipaşa-Diyarbakır (Bakır hattı), Sivas-Çetinkaya (Demir hattı). 1950 yılına

gelindiğinde toplam hat uzunluğu 7 bin 671 kilometreye erişti.

İNDİRİMLİ TARİFE

Demiryollarının millileştirilmesi politikasında yabancı işletmecilerin uyguladığı farklı tarife sistemi de etkili oldu. Yabancı işletmecilerin Avrupa'dan getirilen mallar için ucuz tarife, Türkiye'deki üretim merkezlerinden yapılan taşımalarda ise fahiş tarife uygulaması tepki çekiyordu. Devlet Demiryolları'nın 1931 yılında başlattığı indirimli tarife uygulamasında birinci hedef ihraç edilebilecek ürünlerin miktarını artırmak, ikinci hedef Türk ürünlerinin fiyatlarını dünya pazarlarında rekabet edilebilir düzeyde tutmaktı. Ayrıca indirimli tarife ile ülke içinde seyahatleri artırarak ekonomik ve sosyal gelişmeye katkıda bulunmak da hedefleniyordu. 1933'ten sonra tarife indirimlerine hız verildi. Tarım ve sanayi sektörünü desteklemek ve 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin Türkiye'deki etkisini azaltmak için yeni bir tarife sistemine geçildi.

DEMİRYOLU SANAYİ

Genç Cumhuriyet, demiryolunda yeni hat yapımıyla birlikte lokomotif-vagon bakım ve onarımı için atölyeler kurmaya da önem verdi. Bu kapsamda, 1894 yılında Almanlar tarafından Bağdat Demiryolu ile ilgili olarak Eskişehir'de kurulan Lokomotif ve Vagon Tamir Atölyesi, 1924 yılında Demiryolu İdaresi'ne devredildi. 1929 yılında köprü, makas ve güvenlik tesisatı ile ilgili yapım ve onarım sağlayacak yeni atölyeler kuruldu. 1958 yılına kadar bu atölyelerde sadece onarım işleri yapılmakta iken bu tarihten sonra kademeli olarak seri halinde yedek parça, makina aksamı, lokomotif, yük ve yolcu vagonları, çelik köprüler imal edilmeye başlandı.

YHT ve hızlı trenle yeni dönem

Demiryolu yatırımlarında 1950-2002 arasındaki dönem, karayolları yatırımlarının etkisiyle önceliğin kaybedildiği ve yavaş ilerlenen bir dönem olarak kabul ediliyor. 1950 yılındaki 7 bin 671 kilometrelik demiryolu ağı, 2002'ye kadar 10 bin 940 kilometre seviyesine getirildi. Ancak 2003 yılında süreç yeniden demiryolu lehine döndü. Yüksek hızlı tren (YHT) ve hızlı tren hatları, mevcut hatların modernizasyonu ve yeni konvansiyonel hatların yapılması

kararlarıyla birlikte demiryolu yeniden öncelikler arasına alındı. Türkiye'nin ilk YHT hattı, 13 Mart 2009'da Ankara-Eskişehir arasında açıldı. Ardından 2011'de Ankara-Konya, 2014'te Ankara-İstanbul, 2014'te İstanbul-Konya, 2022'de Konya-Karaman ve 2023 yılında da Ankara-Sivas hatları devreye alındı. 2009'da Ankara-Eskişehir hattının açılmasıyla Türkiye, Avrupa'da 6'ncı, dünyada ise 8'inci YHT işletmecisi ülke konumuna yükseldi.

2 bin 32 kilometre YHT hattı inşa edildi

Türkiye, Ekim 2023 itibarıyla 11 bin 668'i konvansiyonel, 2 bin 32'si yüksek hızlı tren (YHT), 219 kilometresi hızlı tren hattı olmak üzere toplam 13 bin 919 kilometre demiryolu hattına sahip. Yani son 20 yılda yaklaşık 3 bin kilometre daha demiryolu hattı eklendi. Yine yatırımlar kapsamında mevcut hatların yüzde 58'ine denk gelen 8 bin 46 kilometresi sinyalli, yüzde 51'ine karşılık gelen 7 bin 142 kilometresi ise elektrikli hale getirildi. Yaklaşık 3 bin 700 kilometrelik güzergâhta yapım çalışmaları devam ediyor. Demiryolunun, Ulaştırma ve

Altyapı Bakanlığı, yatırım bütçesi içindeki payı ise 2023 yılında yüzde 64'e yükseldi. Türkiye, 2053 Ulaştırma ve Lojistik Ana Planı çerçevesinde; demiryolu hat uzunluğunu 28 bin 590 kilometreye, yolcu taşımacılığındaki payını yüzde 0.96'dan yüzde 6.20'ye, yük taşımacılığındaki payını yüzde 5.08'den yüzde 21.93'e çıkarmayı hedefliyor. Ayrıca yüksek hızlı tren ve hızlı tren bağlantısına sahip olan il sayısının 11'den 52'ye, yıllık yük taşımacılığının 448 milyon tona, lojistik merkez sayısının 12'den 26'ya çıkarılması da planlanıyor.

Milli elektrikli tren görevde

Türkiye demiryolu sanayinde bugün uluslararası standartlarda yeni nesil lokomotifler, dizel ve elektrikli tren setleri ve motorları, yolcu ve yük vagonları, tren kontrol yönetim sistemi gibi ana ve kritik ürünleri üretebiliyor. TÜRASAŞ (Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii A.Ş.) tarafından üretilen Milli Elektrikli Tren, 27 Mayıs 2023'te Adapazarı ile Gebze arasında yolcu taşımacılığına

başladı. Avrupa Birliği tarafından istenen TSI sertifikasına, yani karşılıklı işletilebilirlik için gerekli tüm şartlara sahip Milli Elektrikli Tren'den 2025 yılı sonuna kadar toplamda 22 set üretilerek yolcu taşımacılığının önemli bir ihtiyacının karşılanması hedefleniyor. Öte yandan, Milli Hızlı Tren çalışmalarına da devam eden Türkiye, ilk prototip montajına 2024 yılı başında başlamayı planlıyor.

Demiryolundaki 12 lojistik merkez

Demiryolunda yeni hatlar inşa etme projeleri yanında lojistik merkez projeleri de devam ediyor. Devlet Demiryolları'nın (TCDD) 2007 yılında başlattığı lojistik merkez projeleri, kombine taşımacılığın gelişmesine de katkı sunuyor. Bugüne kadar açılışı yapılan 12 lojistik merkezin listesi şöyle: Samsun (Gelemen), İzmit (Köseköy),

Uşak, İstanbul (Halkalı), Balıkesir (Gökköy), Eskişehir (Hasanbey), Denizli (Kaklık), Kahramanmaraş (Türkoğlu), Erzurum (Palandöken), Konya (Kayacık), Mersin (Yenice) ve Kars. Mevcut 12 lojistik merkeze ilave olarak Sivas, Kayseri (Boğazköprü), Rize (İyidere) ve İzmir (Kemalkemalpaşa) lojistik merkez inşaatları devam ediyor.

İstikbale açılan kanatlar

Kolaj: Osman KUVVET

İstikbal göklerde misyonuyla havacılık alanına yoğunlaşan Türkiye, hem Osmanlı'dan kalan mirası yaşattı hem de yerli üretimi daha ileri taşıdı. Bu başarıda Vecihi Hürkuş'tan Nuri Demirağ'a kadar birçok girişimcinin katkısı var. Milli Muharip Uçak, Kızılelma, ATAK helikopterleri, Kargu ve Cezeri gibi projeler, yerli kaynaklarla geliştirilerek Türkiye'nin havacılık yeteneklerini artırıyor.

TÜRKİYE'nin havacılık alanındaki yolculuğu, ilk uçağın 1903'te havalanmasından itibaren çıkarılan bir başarı hikayesine dönüştü. Bu epik yolculuğun kilometre taşlarını Vecihi Hürkuş'un girişimleri, Türk Hava Kuvvetleri'nin kuruluşu, yerli savaş uçaklarının ve insansız hava araçlarının üretimi oluşturuyor. Atatürk döneminde Türk havacılık envanteri 500 uçağa kadar çıktı, günümüzde ise 2 bin 300'ü aştı. Bugün Türk mühendislerinin geliştirdiği milli insansız hava araçları, gökyüzündeki hakimiyeti sürdürmede kritik rol oynuyor.

ADIM ADIM GÖKLERE

Wright Kardeşler, uçakla ilk uçuşu 1903'te yaptı ve sadece altı yıl sonra İstanbul semalarında gözüktüler. Bunu gören üst düzey Osmanlı askerleri, uçakların yakın gelecekte önemli olacağını raporladı. 1911'de kurulan Tayyare Komisyonu ile Osmanlı'da havacılığa ilk adım atıldı. Ancak I. Dünya Savaşı nedeniyle yarım kaldı. Cumhuriyet'in ilanı sonrası 1925'te Türk Tayyare Cemiyeti'nin kurulmasıyla da havacılık serüveni devam etti. Tayyare Cemiyeti'nin açılışında konuşan Mustafa Kemal Atatürk, tarihe geçecek şu sözleri söyledi: "Eskimiş teknolojileri değil, en yeni teknolojiyi ülkeye getirmedikimiz, getiremediğimiz sürece, yabancı ülkelere bağımlı olmaktan kurtulamayız... İstikbal göklerde. Göklerini koruyamayan uluslar, yarınlarından asla emin olamazlar."

459 UÇAK ÜRETİLDİ

Türk Tayyare Cemiyeti kurucularından Vecihi Hürkuş, Türk havacılığının sembol isimlerinden biri oldu. Tasarladığı uçaklarla önemli başarıları imza atan Hürkuş, 1925'te ilk yerli ve milli uçağı Vecihi K-VI'yı üretti. Birçok parçasını yerli ürünlerden üreten Hürkuş, motor aksamlarını ise Kurtuluş Savaşı'ndan mağlup çıkan Yunanlıların kullandığı araçlardan toplamıştı. Hürkuş, 1926'da K-VII, 1928'de ise Vecihi-14 adını verdiği uçaklarını başarıyla test edip, ilk uçuşlarını gerçekleştirdi. Vecihi Hürkuş, yaşamı boyunca 6 uçak üretti. Bu uçaklardan birinin üretiminde Nuri Demirağ'ın da desteği vardı. 1925 yılında Kayseri'de 'Tayyare ve Motor Türk Anonim Şirketi' (TOMTAŞ) adıyla ilk uçak fabrikası kuruldu. Cumhuriyet'in ilk uçak fabrikası unvanını alan bu fabrika, 1952'de çeşitli sebeplerden dolayı kapatıldı. Fabrikada toplam 459 uçak üretildi.

İLK ÖZEL TEŞEBBÜS

Türk havacılık sanayinin ilk özel teşebbüsü ise Nuri Demirağ idi. Türk Tayyare Cemiyeti, yeni adıyla Türk Hava Kurumu (THK), Demirağ'ın Beşiktaş'taki atölyesinden etkilenecek 10 adet eğitim uçağı ve 60 adet

planör yapımı için 22 Ocak 1937'de protokol imzaladı. Demirağ, bunun ardından atölyesini fabrikaya çevirip başmühendis olarak Selahattin Alan ile çalışmaya başladı. Demirağ, uçak deneyimini geliştirerek özgün tasarımı olan NuD-36 uçağını yaptı. 11 Şubat 1944 tarihinde bu kez Nu-D 38 adıyla 2 mürettebat ve 6 yolcu taşıyabilen bir yolcu uçağı üretti. Ancak deneme sürüşlerinde gerçekleşen bir kaza sonrası THK, Demirağ'ın siparişlerini iptal etti. Finansal zorluk çeken Demirağ, bunun üzerine 1947 yılında fabrikasını kapatmak zorunda kaldı.

O zamana kadar fabrikada 80 uçak üretildi.

ÜÇÜNCÜ GİRİŞİM

Türk Hava Kurumu önderliğinde 1950'li yıllarda Ankara Etimesgut'ta bir uçak fabrikası kuruldu. İngiltere ile anlaşarak Milles Magister uçaklarının montajı ve seri üretimi bu fabrikada yapıldı.

Fabrikada çalışan Polonyalı mühendislerin ülkeyi terk etmesiyle üretim sona erdi. Bu fabrikada üretilen uçak sayısı da 107. Üretimin durması ve ABD'nin Marshall yardımlarının başlamasının hemen ardından

fabrika önce Makine ve Kimya Endüstrisi'ne devredildi. Toplam 57 uçağın üretildiği tesis, 1952'de tamamen kapatıldı.

KIBRIS BARIŞ HAREKATI

1974 yılında gerçekleştirilen Kıbrıs Barış Harekati'nden sonra ABD'nin koyduğu ambargo ile harp ve hava sanayinin önemi daha da iyi anlaşıldı. Bunun üzerine önce TUSAŞ-Türk Uçak Sanayii Anonim Şirketi kuruldu. Ardından Ankara'da Uçak Fabrikası (TAI), Eskişehir'de Motor Fabrikası (TEI) üretime hazır hale getirildi. Takip eden yıllarda HAVELSAN, ASELSAN, ROKETSAN gibi tesisler faaliyete geçirildi. Bugün savunma sanayinin önde gelen aktörleri arasında yer alan bu firmalar, Türkiye'nin yerli ve milli hava, deniz, kara ve sivil teknolojilerini geliştiriyor.

DÜNYADA 9. SIRADA

Flightglobal 2023 raporuna göre Türkiye, uçak üretimi ve envanteri bakımından dünyada 9. sırada yer alıyor. Aynı zamanda uzay alanında da büyük ilerlemeler kaydediyor. Kendi uydu programlarına sahip olmanın yanı sıra uydu fırlatma sistemi üzerinde çalışarak uzay alanına da önem veriyor. Türkiye'nin havacılık ve uzaydaki bu gelişmeleri, ulusal ve uluslararası düzeyde büyük öneme sahip.

İHA üretiminde ilk 3'teyiz

Türkiye'nin savunma sanayinde devam eden 750 projesi var. Bu alanda faaliyet gösteren firma sayısı da son 20 yılda 56'dan 1.500'e ulaştı. Savunma sanayi projelerinin bütçesi 5.5 milyar dolardan 75 milyar dolara yükselirken; sektörün yıllık cirosu da 1 milyar dolardan 10 milyar dolara çıktı. Son 20 yılda ihracat 4 milyar doları aşarken, Cumhuriyet'in 100. yılında hedef ise 6 milyar dolar.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, TUSAŞ'ın yerli motorunun tanıtımında, Türkiye'nin sadece kendisinin değil, dost ve müttefik ülkelerin de ihtiyaçlarını karşılayan bir ülke haline geldiğini vurgulayarak, "Kendi savaş gemisini tasarlayan, inşa eden ve idamesini gerçekleştirebilen 10 ülke arasında yer alıyoruz. İHA, SİHA ve TİHA üretiminde ise artık dünyanın ilk 3 ülkesi arasındayız" demişti.

Projeden üretime

■ Kızılelma, TB2-3 (İHA), ATAK, Kargu, Cezeri, Gökbey, Atabey, Aksungur, Akıncı, Anka, Hürkuş, Milli Muharip Uçağı-KAAN başta olmak üzere birçok hava aracı üretilerek ihracatına başlandı.

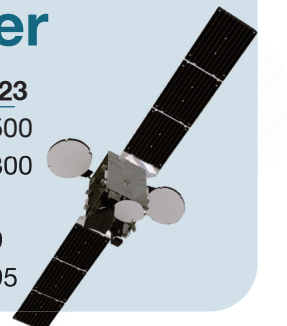
İhracatta hedef tutuyor

■ Azerbaycan, Katar, Suudi Arabistan, BAE, Kazakistan, Ukrayna, Mısır, Pakistan, Romanya ve Endonezya'ya ürün, hizmet ve bakım olarak ihracat yapıldı. Türkiye, 2023'te savunma sanayinde 6 milyar dolarlık ihracat hedefinin yüzde 80'ini yılın üç çeyreğinde gerçekleştirdi.

100 yıllık envanter

Ürün	1923-1938	2023
● Firma	22	1500
● Uçak ve helikopter	500	2300
● Uydu	0	8
● Havaalanı	1	59
● İHA	0	895

Ne mutluyuz ki yeni Nuri Demirağ'lar yetişti

ABD'deki Drexel Üniversitesi'nde Biyomedikal Mühendisliği Bilim ve Sağlık Sistemleri alanında görev yapan Nuri Demirağ'ın torunu Prof. Dr. Banu Onaral, İstanbul Ticaret'in 100. yıl özel sayısına açıklamalarda bulundu. Prof. Onaral, şunları söyledi: "Uçak tasarlamak, yapmak, onu üretmek zor bir iş değil. Benim dedem bunu yıllar önce yapmayı başardı. Önemli olan, insanların satın almak isteyeceği uçaklar üretmek, ticarileşmiş uçaklarla dünya piyasasında yer almak. Türkiye artık hem kendi uçaklarını üretiyor

hem de bunları ihraç ediyor. Nuri Demirağ bugün aramızda

olsaydı, mirasının geç de olsa yaşatıldığını bilmesinden dolayı çok mutlu olurdu. Atatürk'ün vefatı ile cesaretlenen ve hızlanan karşı devrimci himayecilerin marifetiyle Türk havacılık sektörü, 75-80 yıl durağan döneme girdi. Bu, 4 neslin kaybolması demek. Eğer durgun bir dönem olmasaydı Türkiye, hem havacılık hem de savunma sanayi alanında şimdiki durumundan daha da

güçlü konumda olabilirdi. Lakin yeni bir yüzyıla girerken Mustafa Kemal Atatürk'ün tam bağımsızlık ruhunun toplumun geniş kesimlerinde yaşamaya ve yeşermeye devam etmesini görmek, umutlandırıyor. Dünya güçlerinin baskılarına, tüm zor koşullara rağmen yeni nesil Nuri Demirağ'lar yetişiyor, davayı sürdürüyor. Uçak üreten bir dedenin torunu, pilot bir babanın kızı olarak, istikbal hedeflerimizle emin adımlarla ilerlediğimizi görmek gurur veriyor. Nice asırlara Cumhuriyet..."

DEVLET DESTEKLERİ VE HİBELER

Yeşil mutabakat
proje pazarı

TÜBİTAK tarafından 16 Kasım 2023 tarihinde Brüksel’de ‘Yeşil Geleceğe Doğru: Avrupa Yeşil Mutabakat’ Uluslararası Proje Pazarı Etkinliği düzenlenecek.

Avrupa Birliği ve Türkiye’nin Yeşil Mutabakat nezdindeki stratejik öncelikleri, politikaları ve ortak hedefleriyle uyum içerisinde tasarlanan etkinlik; farklı araştırma, geliştirme, endüstri ve inovasyon ekosistemlerinden bir araya gelecek 300’ü aşkın Türk ve Avrupalı katılımcıya Avrupa’nın öncü proje fikirlerini keşfetme ve Ufuk Avrupa yeni dönem çağrıları hakkında bilgi edinme fırsatı sunmayı hedefliyor.

Avrupa Yeşil Mutabakatı (European Green Deal-EGD) 2023 etkinliği, Avrupa’nın ve Türkiye’nin araştırma ve inovasyon topluluklarını bir araya getirmesiyle Avrupa’yı ilk iklim-nötr kıta yapma yolundaki işbirliği için katılımcıları adına ideal bir buluşma noktası sunuyor.

Ortak hedefler

‘Yeşil Geleceğe Doğru: Avrupa Yeşil Mutabakat’ Proje Pazarı Etkinliği, Ufuk 2020’de Türkiye Faz-II Teknik Destek Projesi ve TÜBİTAK Uluslararası İşbirliği Dairesi Başkanlığı AB Çerçeve Programları Müdürlüğü Ulusal Koordinasyon Ofisi tarafından düzenlenen üçüncü uluslararası proje pazarı etkinliği olma özelliği taşıyor.

Yeşil Mutabakat Proje Pazarı Etkinliği, Avrupa Birliği ve Türkiye’nin ortak hedefleri doğrultusunda akademik üstünlüğü, girişimcilik ruhunu, sivil toplumu ve bu itibarla geleceğin Ufuk Avrupa projelerini geliştirmeleri amacıyla Türk ve Avrupalı paydaşları bir araya getirecek.

4 çalıştay

Yeşil Mutabakat’ın hedeflerine entegre edilmiş zengin çalıştay programları vasıtasıyla tüm katılımcılara bilimsel ve teknolojik yeteneklerini, ilgi alanlarını ve fikirlerini sergileme imkânı sunacakları bu prestijli etkinlik, bir tam gün sürecek ve 4 çalıştay yapılacak.

1. Enerji ve Mobilite: Temiz ve Sürdürülebilir Bakış Açısı,
2. Döngüsel Ekonomi ve Biyoekonomi, Gıda ve Tarım, Sıfır Atık,
3. Araştırma Altyapısı: Dijital, Endüstri & Araştırma Altyapısı,
4. Yeşil Mutabakat’a Sosyal Bilimlerin Entegrasyonu.

Etkinlik süresince Türkiye ve Avrupa’dan katılımcılar, proje fikirlerini araştırma ve inovasyon ekosistemlerine sunma şansına erişebilecek ve meslektaşları ile sürdürülebilir işbirlikçi proje oluşturma fırsatlarını yakalamak için ikili görüşmeler tertip edebilecek.

Bilgi için:

Etkinliğe katılım ve ayrıntılı bilgi almak için B2match platformuna kaydolunarak eksiksiz bir şekilde işbirliği profillerinin ve ilgi alanlarının tamamlanması bekleniyor: <https://eugreendeal.b2match.io/signup>

Türkiye ve Avrupa’dan katılım gösterecek onaylı katılımcılar seyahat ve konaklama konusundaki olası destek koşul ve kriterlerine ilişkin daha fazla ayrıntıya şu adresten ulaşabilir: <https://eugreendeal.b2match.io/page-3321>

Ahmet KARATAŞ

Beşeri
sermayede
Türkiye’nin
avantajları

Uzun ve sağlıklı yaşam, bilgiye erişim ve insana yakışır yaşam standardını temel alan BM raporuna göre, 1990 ile 2021 yılları arasında Türkiye’de insani gelişme endeksinin her üç boyutunda da ilerleme görüldü. Bu dönemde Türkiye’de yaşam süresi 8.3 yıl, ortalama öğrenim süresi 4.2 yıl ve öğrenim süresi 9.3 yıl arttı. Kişi başına düşen GSMH ise aynı dönemde yaklaşık yüzde 139 yükseldi. Raporda, Covid-19 salgını, Rusya-Ukrayna savaşı ve yaşanan küresel krizler nedeniyle son iki yılda insani gelişme endeksinin küresel boyutta gerilediğine işaret edildi. İnsani gelişme endeksi, son 32 yılda küresel çapta ilk kez peş peşe iki yıl geriledi.

Beşeri sermayede
27 yıllık fırsat!

Yüz yıl önce çoğunluğu kadın ve yaşlılardan oluşan 12 milyonluk bir nüfusa sahip olan Türkiye, bugün 85 milyonu aşan ve çoğunluğu gençlerden oluşan beşeri sermayesiyle geleceğe güvenle bakıyor. Çünkü ekonomik büyümeyi hızlandırma, milli geliri artırma ve Türkiye’yi daha yukarılara taşıyacak demografik fırsat dönemi, 2050 yılına kadar devam edecek.

ÜLKELERİN en değerli kaynaklarının başında hiç şüphesiz genç nüfusu geliyor. Birçok ülke de ekonomik gelişmenin genç nüfustan geçtiğinin farkında olacak ki, çalışacak eleman sorununu çözmek için çeşitli fırsatlar sunarak, gençlere kapıları sonuna kadar açmaya çalışıyor. Gelişmekte olan ülkelerde hızla artan yaşlı nüfusun toplam nüfusa oranının, 2050 yılına kadar yüzde 22’ye yükseleceği tahmin ediliyor. Son verilere göre Türkiye, Avrupa’nın en genç nüfusuna sahip ülkesi.

ASIL ZENGİNLİK
GENÇ NÜFUS

İktisat biliminin atalarından kabul edilen Adam Smith, ‘Milletlerin Zenginliği’ isimli meşhur eserinde, bir milletin zengin olabildiğini doğal kaynaklara bağlıyordu. Uzun yıllar devlet yönetimlerine ve iktisatçılara ilham kaynağı olan bu düşünce doğruydı. Ancak özellikle son 100 yılda yaşanan deneyimler, bu yaklaşımın tam olarak yeterli olmadığını da gözler önüne serdi. Çünkü günümüzün birincil enerji kaynağı petrol gibi değerli bir kaynağa sahip olan ülkeler, tam anlamıyla gelişme-zenginleşme kaydedemedi. Öte yandan, Japonya gibi doğal kaynaklara sahip olmayan bazı ülkeler de zenginler liginin en üst sırasına yerleşti. İşte bu durum, yeni bir faktörün gündeme girmesini sağladı: Beşeri sermaye...

VERİMLİ ÜRETİM

Uzmanlar beşeri sermayeyi, üretim faktörlerinin daha verimli kullanılmasını sağlayan tecrübe, bilgi, beceri gibi değerlerin toplamı olarak kabul ediyor. Japonya ve Güney Kore gibi ülkeler, sahip olmadıkları kaynakları ithal ederek onları nitelikli beşeri sermaye ile işleyip yüksek teknoloji ürünleri üretti ve zengin ülke haline geldi. Tecrübe, bilgi ve

beceri ile kalkındılar, geliştiler.

NEREDEN NEREYE?

Beşeri sermayenin Türkiye’deki durumuna bakıldığında ise Cumhuriyeti’n kuruluş yıllarında üretim açısından yoksul olan ülkenin insan gücü açısından da fakir olduğu görülüyor. I. Dünya Savaşı’nda genç ve nitelikli insan varlığını yitiren Osmanlı mirası üzerine kurulan Türkiye Cumhuriyeti’nin bugünkü sınırlar dahilinde nüfusu 12 milyon seviyesindeydi. Bunun yüzde 75’i kırsalda yaşıyor, çoğunluğu yaşlı ve kadınlardan oluşuyordu. Okur-yazarlık seviyesi de yüzde 10’lar düzeyindeydi. Aradan geçen 100 yılda Türkiye beşeri sermayesi büyük bir atılım yaptı.

FIRSAT PENCERESİ AÇIK

Bu atılımın boyutları dünya genelinde nüfus verilerine bakıldığında daha net görülüyor. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) verilerine göre, dünyada her 8 kişiden biri 60 yaş ve üstünde. Gelişmekte olan ülkelere hızla artan, dünya nüfusunun yüzde 9’una denk gelen ‘yaşlı nüfus’un, 2050 yılına kadar yüzde 22’ye yükseleceği tahmin ediliyor. TÜİK verilerine göre; 2022 yılı sonu itibarıyla Türkiye’nin toplam nüfusu 85 milyon 279 bin 553 kişi iken 15-24 yaş grubundaki genç nüfus 12 milyon 949 bin 817 kişi oldu. Genç nüfus, toplam nüfusun yüzde 15.2’sine denk geliyor. Genç nüfusun yüzde 51.2’sini erkek nüfus, yüzde 48.8’ini ise kadın nüfus oluşturdu. Yaşlanan dünyada Türkiye, genç nüfusu ile nüfus uzmanlarına göre tarihi bir süreçte... ‘Demografik fırsat penceresi’ olarak da adlandırılan bu dönem, 15-64 yaş arası çalışma çağındaki nüfusun ekonomik olarak en aktif ve üretken değerlendirilmesi için fırsat sunuyor. Ekonomik büyümeyi hızlandırma, milli geliri artırma ve Türkiye’yi gelişmiş ülkeler ligine taşıma olasılığının en yüksek ve koşulların en elverişli olduğu bu

demografik fırsat periyodu, 2050 yılına kadar devam edecek. Son yıllarda teknoloji ve inovasyonda elde edilen başarılar, aslında bu fırsat penceresinin çıktıkları olarak görülüyor.

EKONOMİK GELİŞMEYİ
HIZLANDIRACAK

Türkiye, her zaman genç nüfusu ile öne çıkmayı başardı. 1927’lerde tarım ve hayvancılıktan başlayıp, günümüzde teknolojinin gelişmesiyle savunma sanayi alanı başta olmak üzere farklı inovatif işler yapılıyor. Türkiye’nin sahip olduğu genç nüfus, ekonomik gelişme sürecinde önemli bir avantaj oluşturuyor. Bu avantajın etkin bir şekilde kullanılması; büyük ölçüde beşeri sermayenin en önemli iki bileşeni olan eğitim ve sağlık alanına yapılacak yatırımlara bağlı. Ülke nüfusunun beşeri sermaye donanımının artırılması; ekonomik gelişmeyi hızlandıracak gibi küresel rekabette de önemli katkılar sağlayacak.

EĞİTİM VE SAĞLIK

Eğitim ve sağlık, beşeri sermaye donanımına katkı yapan en önemli faktörler arasında yer alıyor. Bir ülkede, eğitim ve sağlığa ayrılan kaynak miktarı, ekonomik gelişmişlik düzeyi ile yakından ilgili. Sosyal devlet anlayışı çerçevesinde ağırlıklı olarak devlet tarafından sunulan bu hizmetlerin belirli bir maliyeti var ve bu maliyet devlet tarafından karşılanıyor. Türkiye ekonomisi büyüdükçe eğitim ve sağlık alanına daha çok kaynak aktarılmaya başlandı. Eğitim ve sağlık alanına yapılacak yatırımlarla beşeri sermaye donanımının artırılması, Türkiye’nin sahip olduğu, ağırlıklı olarak gençlerden oluşan insan gücü potansiyelinin etkin kullanımında önemli rol oynayacak. Beşeri sermaye donanımındaki gelişmeler, bireysel açıdan önemli getirilerin yanında ekonomik büyümeye hızının yükseltilmesine de olumlu yansıyor.

İnovasyona
40 milyar TL kaynak

Eğitim ve sağlık alanının yanında Ar-Ge ve inovasyona da önem veriliyor. 2024 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’ne göre, Ar-Ge harcamasının gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) oranı, tam zamanlı eşdeğer (TZE) cinsinden Ar-Ge personeli ve Türkiye kaynaklı bilimsel yayın sayısı alanlarında program hedefleri belirlendi. Söz konusu hedeflere ulaşılması için gelecek yılın bütçesinden 40 milyar 274 milyon 234 bin lira kaynak ayrıldı. Bu kapsamda, tüm devlet ve yükseköğretim kuruluşları ile araştırma-geliştirme yapan sanayi ve hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren tüm girişimlerin Ar-Ge harcamalarının GSYH’ye oranının bu yıl sonunda yüzde 1.55 olması bekleniyor. Söz konusu oran gelecek yıl için yüzde 1.44 olarak hedeflendi.

Ar-Ge personeline
hedef 286 bin

Bir kişi ya da grup tarafından Ar-Ge faaliyetleri için harcanan sürenin aynı dönemde çalışılan toplam süreye bölünmesiyle hesaplanan TZE cinsinden Ar-Ge personeli sayısının 2024’te 286 bine ulaşması bekleniyor. Uluslararası kabul görmüş veri tabanlarında yer alan makale ve derleme türündeki Türkiye kaynaklı bilimsel yayın sayısının da gelecek yıl 53 bin 897’ye ulaşması öngörülüyor. Söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi için sorumlu idare TÜBİTAK’a gelecek yıl bütçesinden yaklaşık 32 milyar 85 milyon lira ödenek ayrılması planlandı.

Üst üste başarılar

Bir ülkenin 1990’lardan itibaren gelişmişliğinin insani boyutu değerlendirilirken Kişi Başına Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) kriterinin tek başına yeterli olmadığı kabul edilerek, eğitim ve sağlık göstergelerini de içeren insani gelişme endeksi yayınlanmaya başlandı. Bazı ülkeler, insani gelişme endeksinde gelir kriteri açısından daha iyi konumda bulunmalarına rağmen sağlık ve eğitim kriterlerinde yeterli gelişmeyi sağlayamadıkları için alt sıralara düşüyor. Türkiye, Birleşmiş Milletler (BM) İnsani Gelişme Endeksi raporunda 191 ülke arasında 48. sırada yer aldı. BM Kalkınma Programı (UNDP), ‘Belirsiz Zamanlar, Huzursuz Yaşamlar: Dönüşen Dünyada Geleceğimizi Şekillendirmek’ başlıklı 2022 İnsani Gelişme Raporu’nu açıkladı. Türkiye endeks sıralamasındaki en yüksek kategori olan ‘çok yüksek insani gelişme’ kategorisine üst üste üçüncü kez girdi.

İstanbul Ticaret Üniversitesi, 22 yıllık birikimi ve her yıl artan başarılarıyla Cumhuriyet'in ikinci asrına giriyor. Üniversite, iş dünyasının ihtiyaçlarına uygun akademik programlarıyla kendisini sürekli güncelleyerek Türkiye Yüzyılı'nı karşılıyor.

10 bin öğrenciyle 2. yüzyıla hazır

Öncü akademik araştırmalara ve uygulamalara devam edeceğiz

Mütevelli Heyet Başkanı Dr. İsrail Kuralay, Cumhuriyet'in ilk yüzyılında ülkenin kalkınmasına katkısı olan kurumlardan birinin üniversiteler olduğunu vurguladı.

Dr. Kuralay, şunları söyledi: "Üniversiteler, bir yandan ülkeyi ileri götürecek nesiller yetiştirirken, bir yandan da yaptığı akademik ve ilmi çalışmalarla ülkeyi geleceğe hazırlıyor. İstanbul Ticaret Üniversitesi de kısa sürede iş dünyası ve akademi işbirliği konusunda örneklik yapar hale geldi. Türkiye'nin ilk vakıf üniversiteleri arasında

yer alan İstanbul Ticaret Üniversitesi, öncü akademik araştırmalar, uygulamalar ve bilgiler üretmek Türkiye'ye faydalı olmayı ilke edindi. Cumhuriyet'in ikinci yüzyılında da bu vizyonla eleştirel düşünebilen, milli duyarlılıklara sahip bireyler yetiştirmek için çalışmalarını sürdürecektir. Mütevelli Heyeti olarak adil, girişimci, yenilikçi ve rekabetçi bireyler yetiştirmek ve Türkiye'ye katma değer üretmek için üniversitemize desteğimizi devam ettireceğiz."

HAMİT KARDAŞ

TÜRKİYE Cumhuriyeti'nin 100. yılı büyük bir coşkuyla kutlanırken, İstanbul Ticaret Üniversitesi de Cumhuriyet'in ikinci yüzyılına, 22 yıllık birikimi ve her geçen yıl artan başarılarıyla giriyor.

İstanbul Ticaret Odası tarafından 2001 yılında kurulan ve ilk yıl 73 öğrenciyle akademik hayata başlayan İstanbul Ticaret Üniversitesi, bugün Sütlüce ve Küçükyalı'daki yerleşkeleri, 300 akademisyeni, 1200'ü uluslararası olmak üzere 10 bine yakın öğrencisiyle Türkiye Yüzyılı'nı karşılıyor.

AKADEMİK YAYINLAR

Üniversite, yayın sayısı ve kalitesini de artırarak, ulusal ve uluslararası sıralamalarda düzenli olarak yükselerek rekabetin arttığı üniversite sektöründe önemli bir yer edindi. İstanbul Ticaret Üniversitesi yöneticileri, üniversitenin Türkiye Yüzyılı'ndaki vizyon ve hedeflerini anlattı.

ULUSLARARASI HEDEF

İstanbul Ticaret Üniversitesi Rektör Vekili Prof. Dr. Abdulhamit Avşar, Cumhuriyet'in birçok badire atlatarak 100 yaşına girdiğini hatırlattı. Prof. Dr. Avşar, "Bugün dünyanın saygın ülkelerinden biriyiz. Elbette bu kolay olmadı, sürdürmek de kolay olmayacak. Bu anlamda Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında da ilerleme ve güçlenmeyi devam ettirebilmede en büyük rollerden biri üniversitelere düşüyor" dedi.

İstanbul Ticaret Üniversitesi'nin, bu gerçeğin bilincinde hareket ettiğini vurgulayan Prof. Dr. Avşar, şöyle devam etti: "Üniversitemiz, Türkiye Yüzyılı'nın eşliğinde, 22 bine ulaşan mezunu, lisans ve lisansüstü düzeyde mevcut 10 bin öğrencisi, 300 akademisyeniyle güçlü bir eğitim-öğretim kadrosuna ulaştı. Diğer yandan, üniversitemiz bin 200 uluslararası öğrencisiyle oransal olarak, bünyesinde en çok misafir öğrenci barındıran üniversitelerden biri olma niteliği taşıyor. Uluslararasılaşma hedefini güçlendirmek de Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında önümüze koyduğumuz ana hedefler arasında olacak."

İŞ DÜNYASINA LAYIK

Prof. Dr. Avşar ayrıca, "Başta İstanbul Ticaret Odası olmak üzere Teknopark İstanbul ve Bilgiyi Ticarileştirme Merkezi gibi ortaklıklarımız, uygulama ve araştırma merkezlerimiz, hayat boyu öğrenim birimlerimiz gibi güçlü kuruluşlarımızla da öne çıkıyor; eğitim, araştırma ve toplumsal katkı yönüyle büyük bir birikimi temsil ediyoruz. Böylesine önemli bir potansiyele sahip olarak başlıca hedeflerimizden biri, hem öğrencilerin üniversitemizi daha güçlü bir şekilde tercih etmesini sağlamak hem de bize katılanlar öğrencilerimizin beklenti ve memnuniyetlerini en üst düzeye çıkarabilmek, ülkemizin en üst sıralarında tercih edilen bir üniversite olabilmektir. Bu yolda kararlılıkla yürümeye devam edeceğiz" diye konuştu.

FARKLI OLACAK

İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mustafa Said Yazıcıoğlu, Cumhuriyet'in 100 yılında eğitimde de önemli başarılarla imza atıldığını hatırlattı. Prof. Yazıcıoğlu, yaptığı değerlendirmede şunları kaydetti: "Cumhuriyet'in ikinci yüzyılı, öyle görünüyor ki, çok farklı gelişmelere sahne olacak. İletişim ve bilim dünyasının baş döndürücü gelişmeleri karşısında katkı sunabilmek, daha çok çaba ve imkânı gerektiriyor. Bu karmaşık dünya düzeni içinde bir şeyler üretebilmenin temel dayanağı olan düşünce ve ifade özgürlüğünün tam anlamıyla özümsemesi ve hayata geçirilmesi akademik hayatın da vazgeçilmez şartıdır. İstanbul Ticaret Üniversitesi, bu doğrultuda Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında katkılar sunabilecek konuma ve vizyona sahip."

ÇAĞ DEĞİŞTİRELİM

Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mehmet Hakan Hocaoglu ise değerlendirmesinde, Cumhurbaşkanlığı forsun da yer alan 16 büyük Türk devletine dikkat çekti. Prof. Dr. Hocaoglu, "Osmanlı'nın, kuruluşundan 150 yıl sonra çağ değiştirecek güce ulaştığı biliniyor. Bir başka hakikat ise Osmanlı Devleti ikinci yüzyılına başlarken, 1402 yılında çok ağır bir mağlubiyetin acısını yaşıyordu. Ülke, 10 yılı aşkın bir süre dağılmış ve çok başlı

bir yönetime mahkum olmuştu; bu döneme Fetret Devri deniliyor. Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılına girerken bilmemiz gereken bir hakikat de bizden önceki kuşakların bize tek parça, diri, kuruluş dönemine nazaran daha büyümüş ve güçlenmiş bir ülke bıraktığıdır. Bu, elbette bize ve gelecek nesillere çok önemli bir görev yüklüyor; çağ değiştirecek bir dinamizme sahip olmak ve bunu 50 yıldan kısa bir süre içinde gerçekleştirmek. Fakültemiz geleceğin mühendislerini bu görev suuru ile yetiştiriyor" dedi.

HUKUK VE GELECEK

Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Asuman Yılmaz, müreffeh bir Türkiye'nin, iyi tasarlanmış, günün ihtiyaçlarını karşılayabilir ve geleceğin getirdiklerine intibak edebilir adil bir hukuk sistemi ile hayata geçeceğini söyledi. Prof. Dr. Yılmaz, "Üniversitemizin Hukuk Fakültesi, bu amaçla hukuk alanında yükseköğretim, meslek içi eğitim ve mevzuat geliştirme faaliyetleri yürütüyor. Bu çalışmaların ülke genelinde ilerlemesine akademik usullerle destek oluyor. Hukukun yeni gelişen alanları olan yapay zeka, veri koruma, sağlık hukuku, çevre hukuku, kripto varlık hukuku ve benzeri konularda da etkin ve dinamik bir tutum sergileyen fakültemiz, Cumhuriyet'in 100. yılında ülkemiz hukukcularını sağlam bir temelle geleceğe hazırlamayı görev edinmiştir" diye konuştu.

KATMA DEĞER

İşletme Fakültesi Dekan Vekili Prof. Dr. Ali Görener, "Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün hedef olarak gösterdiği muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkabilmek için eğitim alanındaki önemli paydaşlardan biri olan üniversiteler olarak tüm gücümüzle çalışıyoruz" dedi. Prof. Dr. Görener, şunları söyledi: "Üniversitemizde, güncel ihtiyaçlara uygun eğitim programları ve modern teknolojilerin kullanımı sonuna kadar destekleniyor ve teşvik ediliyor. Fakültemiz, işletmelerimizin katma değeri daha yüksek ürün ve hizmetler ortaya koyması, verimliliğin artırılması ve geleceğin liderlerinin yetiştirilmesi için sorumluluğunun bilinciyle faaliyetlerine devam ediyor."

teknopark
istanbul

**MİLLİ SANAYİ
İÇİN GÖREVDE 252**

Yerli ve milli teknoloji geliştiriyor dev projelere imza atıyor

Karadeniz'deki doğalgaz keşfinden insanlı insansız hava araçlarına, savunma sanayi araçlarından biyoteknolojiye derin teknoloji içeren dev projeleri hayata geçiren Teknopark İstanbul, ülkemizin teknolojik ilerlemesine büyük katkıda bulunarak uluslararası arenada rekabet gücünü artırıyor. Küresel ölçekte tanınan bir inovasyon merkezi haline gelen kurum, gençlere ve hayalinin peşinde koşan azimli girişimcilere verdiği destekle yerli ve milli teknolojilerin geliştirilmesi konusunda kritik rol oynuyor.

OMÜR KIRBAŞLI

TEKNOPARK İstanbul'un temelleri, ileri teknoloji ihtiyaçlarının milli kaynaklardan karşılanabilmesi ve gerekli bilimsel ve teknolojik altyapının oluşturulması amacıyla 1987'de atıldı. Teknopark İstanbul; günümüzde 2.5 milyon metrekare alana yerleşik, 9 binden fazla mühendis, Ar-Ge firmaları, üniversiteler, laboratuvarlar ve kuluçka merkezleri ile başta savunma sanayi olmak üzere 'milli teknoloji geliştirme üssü' haline döndü. Teknopark İstanbul Genel Müdürü Muhammet Fatih Özsoy, yerli ve milli teknolojiyle gelen başarıyı İstanbul Ticaret'e anlattı.

YENİLİKLERİ HAYATA GEÇİRMELİYİZ

Tam bağımsızlık için teknolojinin rolü nedir?

Teknoloji, hayatın her alanını kolaylaştırıp geliştirirken, küresel anlamda da yeni rekabet alanları doğuruyor. Geleceğin stratejik alanları olarak biyoteknoloji ve yapay zekaya dayalı yazılımlar, savunma sanayi, enerji, siber güvenlik, havacılık ve uzay, ulaştırma ve finansal teknolojiler belirgin şekilde öne çıkıyor. En büyük gücümüz olan genç nüfusumuzla yeniliklere kolay uyumun yanı sıra geliştirme potansiyeline ve arzusuna sahibiz. Çatımız altındaki 9 binden fazla mühendis, Ar-Ge firmaları, laboratuvarlar ve kuluçka merkezi ile Türkiye'nin önde gelen derin teknoloji merkezi Teknopark İstanbul olarak ülkemizin gücüne güç katacak gençleri ve hayallerinin peşinde koşan azimli girişimcileri destekleyerek onların işini kolaylaştırmaya çalışıyoruz.

ESSİZ FIRSATLAR

Cumhuriyetimizin bugün ulaştığı nokta açısından Teknopark oluşumu ne anlama geliyor?

100 yıl öncesinin Türkiye'si ile günümüz Türkiye'si arasında büyük farklar var. Gazi Mustafa Kemal

Atatürk'ün önderliğindeki o zorlu günlerde bugünün güçlü temelleri atıldı. O derin temelleri, teknoloji ile donatarak pek çok alanda ülkemizi güçlendiriyoruz. Cumhurbaşkanlarımızdan rahmetli Turgut Özal'ın fikir önderliğinde yıllar önce temelleri atılan teknoparklar, üniversiteler ile iş dünyası yani saha arasındaki geçişkenliği bir başka deyişle teoriden uygulamaya geçiş kolaylaştırıyor. Aynı kolaylıklar girişimciler için de geçerli. Teknoloji pek çok alanda hayatı dönüştürürken yeni ihtiyaçlar ve iş alanları doğurdu. Bu alanlara yönelik iş fikri bulunan girişimciler için teknoparklar eşsiz fırsatlar sunuyor. Halihazırda Türkiye'de gördüğümüz birçok büyük teknolojik projenin altyapısında çalışan binlerce mühendis bugün teknoparklarda yer alıyor. Türkiye'de 100'ün üzerinde teknopark var.

DEV PROJELER

Teknopark İstanbul olarak Cumhuriyetimize nasıl bir değer kattığınızı düşünüyorsunuz?

Derin teknoloji projeleri sadece savunma alanında değil, güvenlik, yazılım, yapay zeka, sağlık gibi birçok alanda dünyada ses getirecek ve maddi değeri çok yüksek Ar-Ge projeleri sınıfında yer alıyor. Teknopark İstanbul'da, buz dağının görünmeyen tarafında çalışan binlerce mühendisimiz var.

Karadeniz'deki doğalgaz keşfinden insanlı insansız hava araçlarına, savunma sanayi araçlarından

biyoteknolojiye kadar derin teknoloji içeren Ar-Ge projeleri öne çıktı. Teknopark İstanbul, üniversiteler ve Ar-Ge mühendisleri ile işbirliği içinde, sayıları 500'ü geçen Ar-Ge firmasıyla dev projeleri hayata geçirdi. Örneğin, doğalgaz rezervlerini bulan sismik araştırma gemimiz Oruç Reis, bir Teknopark İstanbul projesidir. Yaklaşık 2-3 kilometre denizin derinliklerinde çalışan kaşif robotlarımızın tasarımı, mühendislik çalışmaları ve üretimi, Teknopark İstanbul'da yapıldı. Doğalgaz kuyularından ana karaya borulama yapan firmamız da yine Teknopark İstanbul'dan. Dolayısıyla Teknopark İstanbul, büyük projelerin içerisinde çok ciddi şekilde yer alıyor. ASELSAN, ROKETSAN, TUSAŞ ve STM başta olmak üzere 500'ün üzerinde Ar-Ge firmasının etkin bir şekilde faaliyet göstermesinde büyük rol oynadı. MİLGEM (Milli Gemi), Denizaltı Kâşif Robotu, TCG Anadolu Çok Maksatlı Amfibi Hücum Gemisi, Delta-V Hibrit Roket Motoru ve Altay Ana Muharebe Tankı Güç Grubu gibi Türkiye'yi uluslararası arenada temsil eden ve gurur kaynağı olan projelerin hayata geçirilmesine öncülük edildi. Bu örneklerin her biri bizi gururlandırıyor. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın gelecek vizyonuyla hayata geçen Teknofest'le beraber bu imenin çok daha yüksek noktalara geldiğini de vurgulamak isterim. Bu kadar projenin birlikte konuşuluyor olmasında gençlerimizin teknolojiye gösterdiği ilginin, şüphesiz çok büyük etkisi var. Bu ilgi, projelerin içerisindeki büyük büyük motivasyon olurken, gençlerimiz de örneklerini görerek kendi hayallerini kuruyor. Teknopark İstanbul sadece kurum olarak değil, ülkemizin teknolojik ilerlemesine büyük katkıda

bulundu. Teknopark sektöründe sergilenen liderlik ve vizyon sayesinde, küresel ölçekte tanınan bir inovasyon merkezi haline geldi, ulusal ve uluslararası alanda birçok ödüle layık görüldü.

AR-GE DESTEĞİ

İkinci yüzyıla yönelik konumlanma ve hedefleriniz konusunda neler söylersiniz?

2010'da T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı ve İstanbul Ticaret Odası'na bağlı olarak faaliyetlerine başlayan Teknopark İstanbul, uluslararası standartlardaki kampüslerinde Türk mühendislerinin ve girişimcilerinin yanı sıra ülkemizin gururu şirketlerin Ar-Ge faaliyetlerine destek vermeye devam edecek. 2023 itibarıyla 500'ün üzerinde firma, 3 binin üzerinde milli proje ve 10 bine yakın Ar-Ge mühendisine ev sahipliği yapıyoruz. Avrupa'nın en büyük girişimcilik merkezlerinden biri olan Küp Kuluçka Merkezi (Cube Incubation), derin teknoloji odaklı kuluçka merkezi yapısıyla inovatif iş fikirlerine sahip girişimcilere, yatırımcılara ve diğer paydaşlara uluslararası standartlarda fırsatlar sunan bir ekosisteme sahip. 2022 yılında 800'ün fazla girişimci ve girişimci adayının başvurduğu Cube Incubation'da 117 girişim kuluçka hizmetinden yararlandı. 150'den fazla girişimci ise hızlandırma hizmetinden faydalandı. Küp Kuluçka Merkezi'nde faaliyet gösteren 14 derin teknoloji girişimi; son 1 yılda; toplam 2.7 milyar TL değerleme üzerinden 750 milyon TL'lik yatırım aldı. Teknopark İstanbul'un Türkiye'nin kendi tematik alanında ilk uydur kuluçka merkezi olan Cube Beyoğlu'ndan sonra ikinci kuluçka merkezi olan Cube Ümraniye Kuluçka Merkezi de faaliyetlerine başladı. Ümraniye Kuluçka Merkezi, özellikle İstanbul Finans Merkezi'ne olan yakınlığıyla, finans teknolojisi alanında girişim ve projelerin hayata geçmesinde önemli bir oynayacak.

Teknoloji parkları 'İpek Yolu modeliyle' İstanbul'da buluşuyor

"13-15 Kasım tarihlerinde gerçekleştirilmesi planlanan 26. Asya Bilim Parkları Birliği (ASPA) Konferansı'na, Teknopark İstanbul olarak ev sahipliği yapacağız. Konferans, bu yıl 'Asya Bilim ve Teknoloji Parklarını İpek Yolu Modelinde Birleştirmek' temasında gerçekleştirilecek. Geçmişte ticaretin ana yolu olan 'İpek Yolu' günümüzde teknoloji transferinin gerçekleşeceği önemli kanallardan biri olarak karşımıza çıkarken, bu büyük buluşmada tarihi bağlamın, modern teknoloji ve iş dünyasına taşınması amaçlanıyor. Etkinlik, farklı ülkelerin teknoloji parklarını ve

şirketlerini bir araya getirerek, işbirliği, bilgi paylaşımı ve inovasyonun önemini vurgulayacak; aynı zamanda İpek Yolu'nun mirasını günümüzdeki iş ilişkilerine entegre etmenin önemini gösterecek. Teknopark İstanbul, bu önemli etkinlik sayesinde projelerini ve bünyesinde faaliyet gösteren firmaları dünyaya tanıtarak, yeni işbirlikleri ve anlaşmalar ile güçlü konumunu pekiştirecek. Ülkemizdeki teknoloji çalışmalarını destekleme çabalarımız gelecek yıllarda artarak sürecek. Ar-Ge firmalarımızı ve bütün girişimcileri Teknopark İstanbul'a bekliyoruz."

Nice 100 yıllara

Cumhuriyetimizin 100. yılını kutladığımız şu günlerde nice 100 yıllara diyerek başlamak istiyorum. 100. yılda öncelikle zamanında bizim topraklarımız olan ancak şimdi üzerinde

Osman
ARIOĞLU

10 civarında devlet kurulan toprakların bir bölümünü ziyaret etme fırsatı buldum. En başta Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün doğduğu evin de bulunduğu Selanik'i ziyaretle başladım. Selanik'te Cumhuriyetimizin kurucusunun doğduğu ev son derece orijinal ve bütün bakımı, her şeyi Konsoloslüğümüz tarafından yürütülüyor. Müze haline gelmiş bu tarihi ve anlamlı yapıyı gezerken, bir yandan da İstiklal Savaşı dahil Cumhuriyet'in kuruluş yıllarına gidiyorsunuz. Bu vesileyle Cumhuriyetimizin kuruluşunda emeği geçenlere ve tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum. Selanik'ten sonra sırasıyla önce Makedonya'nın başkenti Üsküp, oradan da Kosova'nın başşehri Priştine ve devamında da Arnavutluk'un başşehri Tiran uğrak yerlerimiz oldu. Tüm bu şehirlerde neredeyse lisan bilmenize gerek olmaksızın Türkçe anlaşabiliyorsunuz. Özellikle Üsküp, Priştine ve Prizren'de uğradığımız tüm camiler 2010'lu yıllarda TİKA tarafından restore edilmiş. Tüm camilerin temizliği gayet yerinde.

★★★

Bu ziyaretler sırasında insan elbette karışık duygular hissediyor. Bir yandan bir zamanlar burası Osmanlı İmparatorluğu'ydü, yani bizim topraklarımızdı diyorsunuz ve bununla gururlanıyorsunuz, diğer yandan bugün yine Türk devleti sayesinde buralarda tarihi eserlerin sağlıklı bir şekilde devam ettiğini ve Türkiye'nin bu ülkeler için özellikle TİKA bünyesinde birçok hizmete vesile olduğunu görüp bir kez daha ülkemizle gurur duyuyorsunuz.

Kosova'ya gidip de Murat Hüdavendigar'ın Kosova'daki türbesini görmeden gelmek elbette ki olmazdı. O Murat Hüdavendigar ki, günün şartlarına göre ömrünü İslam davasını yaymak için vakfetmiş. Kosova'da "Ya İlahi bu mümin askerleri kıtlar elinde mağlup edip helak eyleme, onlara öyle bir zafer lîtfet ki bütün Müslümanlar bayram eylesin. Dilersen o bayram gününde şu Murat kulun yolunda kurban olsun..." şeklinde dua eden ve savaş meydanında şehit düşen inanmış bir mümin. Türbenin bakımını 1854 yılından bu yana Sultan Abdülmecid tarafından görevlendirilen aslen Buharalı Ali Bey ailesi yapmaya devam ediyor. Günümüzdeki türbedarlık görevini 80'li yaşlarındaki Saniye Nine yürütüyor. Bu türbede ve civarında da yine TİKA'nın emeklerini görmekten mutluluk duydum.

★★★

Bir gözlem olarak özellikle Makedonya ve Kosova'nın gelişme içerisinde olduğunu ve Türkiye'nin ciddi desteğini aldığını belirtmek mümkün. Temennimiz, ülkemizde enflasyonun bir an önce çözümü kavuşturulması ve ülkemizin her alanda sağlıklı büyümesini devam ettirmesidir. Büyük ülke olmak sadece sözle değil, gerekli destekleri sağlamaktır. Büyük ülke olma iddiasındaki tüm devletlerde bunu görmek mümkün. Priştine'de Kosova'nın bağımsızlığına desteğinden ötürü Bill Clinton Heykeli ve caddesi bu anlamda görülmeye değer.

Arnavutluk'ta uğradığımız İskodra ve Tiran da yine Osmanlı izlerini taşıyan yerler. Bir farkla, özellikle İskodra'da Türkçe konuşana daha az rastlanıyordu. Son bir not olarak şunu da belirtmekte yarar var. Uğradığımız bu şehirlerden fiyatları en pahalı olan neredeyse İstanbul fiyatlarına yaklaşan yer Üsküp'tü. Özellikle Kosova ve Arnavutluk'ta ise fiyatlar bir hayli uygun sayılır.

Bu gezi sırasında ülkemizin büyüklüğünü ve oynadığı kilit rolleri bir kez daha gözlemledik, Cumhuriyetimizin nice 100 yıllar payidar olması dilekelerimizi tekrar edelim.

80 milyar dolarlık projeler

DEİK heyetleri, Cumhurbaşkanımızın gerçekleştirdiği 81 yurt dışı gezisinde iş insanlarından oluşan kalabalık bir heyet ile yer alıyor ve Afrika ülkelerinde de mutlaka ziyaret edilen ülkenin devlet başkanı ile iki ülkenin yatırımcılarına ve tüccarına yönelik hitapta bulunuyor. Heyetler ise kendi aralarında farklı oturumlarda etkileşim fırsatlarını değerlendiriyor. 2003 yılında Türkiye'nin Afrika ülkeleriyle 5.4 milyar dolar gibi çok sınırlı olan ticaret hacmi, son 20 yılda adım adım takip edilen gayretler neticesinde yaklaşık 8 kat artarak 2022 yılı sonu itibarıyla 40 milyar dolara aştı. 54 Afrika ülkesinden 26'sında ticaret müşavirlikleri ile ülkemizin her biriyle ekonomik ilişkileri yakından takip ediliyor. Afrika'da yatırımcılarımızın şimdilerde 1500'ü aşan projeleri de 80 milyar dolara yaklaşmış bulunuyor.

Türkler 1000 yıldır Afrika'ya kazandıran müttefik

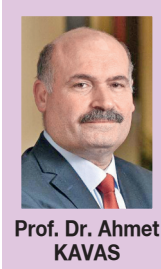
Türkiye, Afrika ülkeleri için kazan-kazan siyasetinden ziyade kazandıran bir ülke olarak kıtadaki eski sömürgeci ve yeni etkinlik kuran devletlerden farklı bir konumda. Kıtada bin yılı aşan mazisi bulunan Türkiye'nin ilişkilerdeki başarısı, rakip ülkelerin radarında. Bilinen teorilerin dışındaki bu gelişme; çok sayıda araştırmacı ve yazarın kafa yorduğu bir konu olacak.

MISIR'a 9. yüzyılda Abbasi ordularıyla gelen Türk savaşçılar, böylelikle Afrika kıtasına giriş yapmış oldu. Dolayısıyla 1918'deki Mondros Mütarekesi ile bugünkü Libya'daki Osmanlı askerlerinin mecburen çekilmesine kadar bin yılı aşan bir tarihi geçmiş var. 30 milyon kilometrekarelik bu devasa coğrafyanın neredeyse yarısına yakınında yerel halklarla kurulan akrabalık bağları da dahil önce haçlılara, sonra sömürgecilere karşı korumak için kısa veya uzun vadede kol kola sürekli varlık gösterdiler.

Sömürgeciler, Afrikalıları tanıdıkça ve onların Türklerle sadece sahillerde değil, kıtanın en merkezî bölgelerinde bile birlikte yaşama azimlerine vakıf oldukça Osmanlı Devleti'nin yıkılmasını bahane bilip adeta hem Afrikalıları da hem de Türkler'de geçmişin tüm hafızasını silmeyi ihmal etmediler. Her şeye rağmen Türkiye Cumhuriyeti'nin kısa zamanda bu mirasa sahip çıkacağından çok emindiler. Daha 1926 yılında kıtada henüz bağımsızlığını korumakta olan nadir ülkelerden Etiyopya'da ilk büyükelçiliğin açılması, aslında bunun alenen ispatı idi.

ESKİ EYALETLERE ELÇİLİK

Afrika'da 1950'li yıllarda alevlenen bağımsızlık hareketleri ile birer birer kurulan yeni devletlere Türkiye

Prof. Dr. Ahmet KAVAS

Cumhuriyeti'nin de özellikle Osmanlı Devleti'nin uzun yıllar hüküm sürdüğü eyaletleri olan Mısır, Libya, Tunus, Cezayir ve Sudan ile daimi müttefiki Fas Krallığı'na sefaretlerini açması birbirini takip etti. Bunlara Senegal, Nijerya, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Güney Afrika Cumhuriyeti, Gana, Kenya ile bir süreliğine de olsa Somali ve Tanzanya da ilave edildi. Böylece 2000'li yıllar öncesi için 13 ayrı ülkeyle bir şekilde diplomatik irtibat kurulmuş oldu. Hatta bunlar üzerinden de büyükelçilerimizin çevrelerindeki diğer ülkelere akredite edilmelerine itina edildi. Ancak kıtanın devasa büyüklüğünden dolayı 20. yüzyıldaki iletişim, hatta ulaşım imkânlarının sınırlı bulunması sebebiyle Türkiye'nin güçlü bir Afrika siyaseti takip ettiği söylenemez. Her şeyden önce bu kıta, Osmanlı Devleti'nin mirası üzerine kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nden uzak tutuldu. 1980'li yıllarda Başbakan ve Cumhurbaşkanı olan Turgut Özal'ın temasları ile hem ortak geçmişe bir hatırlatma süreci başlatıldı hem de diplomatik, siyasi ve ticari ilişkilerde bir canlanma sürecine girildi.

DURAKSAMA YILLARI

Ne var ki, 1990'ların başında Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla yerine kurulan Rusya'nın Afrika üzerindeki tesiri çok azalsa da ondan ortaya çıkan boşluğu önce Hindistan, kısa süre sonra da Çin doldurmakta

gecikmedi. Türkiye'nin geçirdiği askeri darbe süreçleri, 1970'lerdeki terörle özdeşleşen gündemi ve 1990'lı yılların ortasındaki koalisyon hükümetleri Afrika ile temasları geliştirmek yerine adeta rafa kaldırdı. Dönemin yöneticilerinden bir kısmı ve matbuat bile "Afrika'da ne işimiz var?", hoş gitmeyen bir durum karşısında "Afrika'da myız, balta girmemiş ormanların ve aşlamaz çöllerin kıtası" gibi ifadeleri atasözü gibi kullanmaktan çekinmezdi. Hatta 1998 yılında Dışişleri Bakanlığı bünyesinde başlatılan Afrika'ya açılım düşüncesi de herhangi bir yankı bulmayıp sadece bir-iki belge hacmindeki kitapçıklardan ibaret kalmıştı.

YENİDEN AÇILIM

2000'li yıllarda hem Türkiye hem de çok sayıda Afrika ülkesi yavaş yavaş karşılıklı temaslar için zemin yokladı. Özellikle Afrika Birliği Teşkilatı, yeni bir yapılanma sürecine girip 2002 yılında Afrika Birliği adını aldıktan sonra kıtaya ilgilenecek diğer coğrafyalardaki devletler için 2005 yılında Afrika'ya Açılım Eylem Planı adıyla yeni bir girişimi takdim etti. Bu konuda en istekli ülke olarak Türkiye sahaya hızlı ve etkili bir giriş yaptı. 2007 yılında Başbakan iken Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Afrika Birliği'nin 8. Zirvesi için konuk olarak Etiyopya'nın başkenti ve Afrika Birliği'nin merkezine davet edildi. O dönem Afrika Birliği Komisyonu Başkanı Alpha Oumar Konare hem Varşova'da eğitim alan bir tarih profesörü olması hem de Mali'de iki dönem devlet başkanlığı yapması sayesinde Birleşmiş Milletler'den sonra en fazla üyesi olan Afrika Birliği adına Türkiye'yi Asya-Avrupa ve Afrika arasında bir merkez ülke konumunda gördü ve kıtanın kapılarını sonuna kadar Türkiye'ye açtı. Dahası kendi görev süresi yetmese de 2008 yılında ilki İstanbul'da yapılan I. Türkiye-Afrika Devlet Adamları Zirvesi'nin tüm hazırlıklarını yaptı.

Türkiye, Afrika ülkeleri için kazan-kazan siyasetinden ziyade kazandıran bir ülke olarak kıtadaki eski sömürgeci ve yeni etkinlik kuran

Etkinlik alanı DEİK ile genişliyor

1985 yılında kurulan ve sürekli gelişip büyüyen Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), bugün 152 ülke iş konseyi içinde 46 Afrika ülkesi ile genişleyen bir etkinlik alanı açıyor. 2014 yılında Ekvator Ginesi'nin başkenti Malabo'da düzenlenen 2. Türkiye-Afrika Devlet Adamları Zirvesi'nde alınan kararlarla kısaca TABEF olarak bilinen Türkiye-Afrika Ekonomik Forumları'nın ilki 2-3 Kasım 2016'da, ikincisi 10-11 Ekim 2018'de, üçüncüsü 21-23 Ekim 2021'de ve dördüncüsü de 12-13 Ekim 2023'te İstanbul'da yapıldı. Afrika'da 31 ülkeye 56 defa hem Başbakan hem de Cumhurbaşkanı olarak resmi seyahatte bulunan

Recep Tayyip Erdoğan ve her zirveye Afrika Birliği Dönem Başkanı olarak davet edilen dönemin devlet başkanı, TABEF'te, katılımcıların Afrika ile Türkiye arasındaki yakınlaşmalarının gelişmesi yönünde teşvik edici konuşmalar yapıyor. Genelde 40 civarında, çoğunluğu ticaret bakanlarından oluşan kalabalık bir resmi heyet, bu tarihi buluşmaların kendi ülkelerinde de yakından takibine vesile oluyor. Her bir TABEF'i Afrika'dan ve Türkiye'den toplam 3 bin civarında yatırımcı, tüccar, iş çevresinin farklı kollarından temsilci ile yüzlerce medya mensubu yakından takip ediyor.

devletlerden farklı olacaktı. Onun bu öngörüsü sayesinde de 2008 yılında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Geçici Üyeliği seçimi için o dönemdeki 53 Afrika ülkesinden ikisi hariç tamamı ülkemizi destekledi. İkincisi 2014'te Ekvator Ginesi'nin başkenti Malabo'da yapılan buluşmanın üçüncüsü ise İstanbul'da 2021'de gerçekleştirildi.

Türkiye'nin Afrika ülkeleri ile ilk teması, diplomatik ilişkilerin tesisi idi ve 2008 yılında yapılan çalışmalar neticesinde bir yıl sonra kıtanın farklı bölgelerinde yeni sefaretler açılması hedeflendi. Aradan geçen 14 yılda, 12 olan sefaret sayısı 32 artırılarak 44 oldu ve böylece 52 büyükelçiliğiyle Çin, 50 büyükelçiliğiyle ABD ve 47 büyükelçiliğiyle Fransa'dan sonra en fazla temsilciliği bulunan ülkeler arasında dördüncü sırada yer aldı. Ankara'da da aynı süreçte 10 kadar olan Afrika devletlerinin büyükelçilik sayısı 4 kat artarak 40'a yaklaştı. Ülkelerle yapılan ikili anlaşmaların sayısı giderek artıyor. Sahraaltı Afrika'da ilki 2015'te Çad ile yürürlüğe giren Çifte Vergileri Önleme Anlaşması, kıta genelinde yaygınlaşarak 12 oldu ve yakın zamanda bunu imzalayarak yürürlüğe dahil edecek ülke sayısı da artacak.

STRATEJİ BELGESİ

2010 yılı mart ayında hazırlanan ve dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla yayınlanan Afrika Strateji Belgesi, son 14 yıldaki karşılıklı ilişkilerin daha sağlam zemine oturmasını temin etti. Böylece diplomasi yanında Türkiye'nin farklı resmi kurumları ile sivil toplum kuruluşları, Afrika'da adım atmadık değil ülke, neredeyse her birinin en uzak bölgelerine kadar ulaştı. TİKA, Maarif Vakfı, THY, Diyanet Vakfı, YTB, Kızılay, AFAD, Yunus Emre Enstitüsü ile kıta ülkelerinin en acil ihtiyaçları öncelikli olarak ele alındı. Su kuyuları gibi günlük hayatın olmazsa olmaz ihtiyaçlarından eğitim, sağlık, kalkınma ve benzeri alanlarda

İlişkiler eğitimle gelişip büyüyecek

Türk Hava Yolları'nın 40 ülke ile İstanbul arasında kurduğu havayolu trafiği, kıtada 60 havaalanına her yıl milyonlarca yolcu taşıyan ve kıta dışından gelen en geniş hava trafiğine sahip. Maarif Vakfı'nın 387 okulda 50 bin öğrenciye eğitim verdiği 6 kıtadaki 46 ülkenin 25'i Afrika ülkesi; buralardaki 175 okulda 17 bin 565 öğrenci eğitim görüyor. Kısaca YTB olarak bilinen Yurt dışı ve Akra Topluluklar Başkanlığı'nın binlerce Afrikalı öğrenciye verdiği burslar yanında kendi imkânları ile üniversitelerimizde okuyan 300 bini aşan uluslararası öğrenci içinde 60 bini Afrikalı. Türkiye-Afrika ilişkileri, bu gençlerin her sahada etkin görev almalarıyla daha da gelişip büyüyecek.

çok sayıda çalışma aralıksız yürütüldü. Kısa zamanda Türkiye adı artık kulaktan duyma bir ülke adının ötesinde her an yanı başında olması istenilen bir dost eline uzanmakla eşanlamalı hale geldi. 1970'li yıllarda Libya'dan Afrika'ya adım atan müteahhitlerimiz başta olmak üzere bütün yatırımcılarımızın ve tüccarımızın gayretleri her türlü takdirin üzerinde Türkiye'yi Afrika'da tüm başkentlerde görünür kıldı.

İTO, ticaret için çözümlerin adresi oldu

Oda, Tophane Ambarlarıyla dış ticareti canlandırdı

Doç. Dr. Şefik Memiş-İstanbul Ticaret Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğretim Üyesi: İTO, Türkiye dış ticaretinin giriş ve çıkış kapısı niteliğinde olan İstanbul'da ihracat ve ithalat ürünlerinin

girişinde Osmanlı'dan başlayıp Cumhuriyet'e intikal eden ve bilhassa Cumhuriyet'in ilk yıllarında şiddetlenen liman gümrüklerindeki antrepo sorununu çözmek için büyük gayret gösterdi. Bu amaçla yasa ve yönetmelik değişikliği yaptırarak, Odalara antrepo kurup işletme hakkı verilmesini sağladı. Daha sonra da bu yetkiye dayanarak hem Tophane Ambarlarını hem de Sarayburnu kıyısındaki antrepoları işletmek için müracaat etti. Ardından da Hükümetin hazırladığı kararname ile Seyrüsefian İdaresi'ne ait Tophane Ambarlarını kiralayıp idaresini üstlendi.

Oda, Tophane Ambarları için meclis içinden bağımsız bir idare kurulu kurdu ve genel sekreter atadı. Aynı şekilde gerekli tadilat çalışmaları yaptı. Çok başarılı bir yönetimle İstanbul'daki ağır antrepo buhranının hafiflemesini, neredeyse ortadan kalkmasını sağladı. Limanda bekleyen yük gemileri ve o yükleri taşımakla görevli mavnalar, yükleriyle denizde beklemekten kurtuldular. Bağımsız bütçesi ve özerk idare kurulu ile profesyonelce yönetilmesini de unutmadı. Ne var ki, 1927'de Oda'ya tahsis edilen antrepolar, Ford Şirketi'ne montaj fabrikası olarak tahsis edilmek istenince, Oda buradan kerhen çekilmek ve sözleşmesini feshetmek zorunda kaldı. Geriye İTO'nun sonraki yıllarında İstanbul'un marka değerini yükseltip ekonomiye can katacak yeni işbirliklere örnek olan köklü bir gelenek kaldı.

İstanbul Ticaret Odası, Cumhuriyet ilan edildiğinde 41 yaşındaydı. O yıllarda da neredeyse yarım asra ulaşan tecrübesiyle İstanbul tüccarının karşılaştığı sorunları çözmek için çalışan Oda'nın ilk faaliyetlerinden biri, antrepo sorununun çözümü için sahaya inmekti. Oda, tüccarın ürünlerini dünyaya tanıtmak için yüzen fuar organize etmek, Ticaret Borsası'nın kuruluşuna öncülük gibi pek çok alanda çalışmalarını devam ettirdi.

SÜMEYRA YARIŞ TOPAL

CUMHURİYET ilan edildiğinde İstanbul Ticaret Odası, yarım asra yaklaşan tecrübeye sahipti. Tüccarın karşılaştığı sorunları ilk elden yetkililere ulaştırmak için daima sahada olan İTO, genç Cumhuriyet için de tecrübeli bir kurum olarak çözüm üretme misyonunu sürdürdü. Bu misyonla Oda, Cumhuriyet'in ilk yıllarında Ticaret Borsası'nı kurdu. Yine 1926 yılında Oda'nın finanse ettiği 'yüzen fuar' olarak tanımlanan Karadeniz Vapuru, 86 günlük ticaret yolculuğuna çıktı. Cumhuriyet ilan edildikten sonra İTO'nun en dikkat çekici ilk işlerinden biri de dış ticaretle uğraşan tüccarın karşılaştığı antrepo sorununun çözümüyüdü. Oda, artması konusunda emek verilen ihracat ve yanı sıra ithalat için mutlak gerekli olan depo konusunu özellikle takibe almıştı. Çünkü Haliç ve Boğaz girişi yük boşaltmak ve yüklemek için bekleyen gemilerle dolmuştu. Oda, resmi makamlarla temas ederek, atıl vaziyetteki ambarların bir kısmının faaliyete geçmesini sağlarken, Tophane Ambarlarını da kiralayarak, Tophane Ambarları İdaresi'ni ilk işbirliği olarak antrepo işletmeye başlatmıştı.

Aslında Oda, ihracatçı ve ithalatçı tüccarın karşılaştığı sorunların başında gelen İstanbul'daki antrepoların yetersizliğini Cumhuriyet'in ilanından yalnızca bir yıl sonra hazırladığı raporla gündeme getirmişti. Bu raporda, "İstanbul'un bugünkü teşkilatıyla kıyaslanamayacak derecede muazzam bir limanı, antrepoları ve dokları olmalı" deniyordu.

240 MADDELİK RAPOR

İstanbul Ticaret Odası Müşaviri ve İstanbul Ticaret Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Şefik Memiş'in Tophane Ambarları İdaresi kitabında yer verdiği bilgilere göre; antrepo konusundaki rapor 240 maddeden oluşuyordu. Bu rapor, dönemin Ticaret Bakanlığı'na verildi. Oda'nun yoğun çalışmaları sonucunda 1926 yılında 865 sayılı Ticaret Kanunu

İlk antrepo sorununu çözdü

çıkarıldı. O yıllarda bu, 'ticaretin önünü açan kanun olarak' tüccar tarafından sevinçle karşılandı. Aynı kanunla Oda'ya antrepo açma yetkisi de verildi.

KREDİ İŞLEMLERİ KOLAYLAŞTI

Oda tarafından açılan antrepolarda muhafaza edilen eşyaya karşılık emtia mabuzları ve huzul işlem yapılabilmesi için emre yazılı senetler verilmeğe başlandı. Yetkili kurum vasıtasıyla yapılan bu işlem sayesinde

emtia satılıyor, aynı zamanda malların da depolanması gerçekleşmiş oluyordu. Bu depolara da umumi mağaza ismi veriliyordu. Umumi mağazacılık vesilesiyle tüccarın finans ve krediye ulaşması da kolaylaşmış oldu.

ANTREPO AÇANA KADAR

Yeni kanunla Oda'ya antrepo açma yetkisi verilse de belli bir süre eski antrepo düzeniyle devam edildi. Ancak burada da esnaf için bir dizi sorun baş göstermeye devam etti. Tüccarın Oda'ya bildirdiği en büyük sorun, mevcut antrepolardaki vergilerin fazlalığı oldu. İstanbul Ticaret Odası, bu durum için de sahaya inerek tespitlerde bulundu ve yükleme boşaltma işlemleri ile ilgili iki ayrı rapor hazırladı. 14 Haziran 1926 tarihli raporda dünyadan örneklerle bu sistemin nasıl kurulabileceği de anlatılıyordu.

KOMİSYON KURULDU

Oda Medisi'nin 2 Şubat 1927 tarihli

toplantısında hazırlanan rapor okundu. Meclis içinden bu amaçla bir komisyon kuruldu. Komisyona en kısa zamanda umumi mağazalar hakkında bir yönetmelik projesi hazırlama görevi verildi. Yaklaşık 4 ay sonra yönetmelik de hazırlandıktan sonra Oda, antrepo kurmak için sorumluluk alarak, antrepo işletmesine talip oldu.

9 AYLIK RAHATLIK

Tüccardan gelen yoğun talepler üzerine harekete geçen ve çalışmaları netice veren İstanbul Ticaret Odası, 1928 yılının ikinci yarısında Tophane Ambarları İdaresi'ni Oda'nın bir işbirliği olarak kurdu. İstanbul Ticaret Odası Tophane bölgesinde kiraladığı depolardan müteşekkil olan Tophane Ambarları İdaresi, 9 ay boyunca İstanbul tüccarına hizmet verdi. Bu süreçte ambara gümrüklenmemiş ticari eşya

kabul edildi. Oda'nın 9 ay süren bu hizmeti üyelerce, "Oda'nın yaptığı en hayırlı iş" olarak yorumlandı.

FORD İÇİN VAZGEÇİLDİ

Hizmet verdiği süre boyunca İstanbul tüccarını rahatlatan Tophane Ambarları İdaresi'ni kuracak kararname, 27 Ocak 1927 yılında Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından onaylanmıştı. Özel teşebbüsün filizlenmesi için gerekli görülen antreponun kuruluşu karan hiç beklemeden verilmişti. Ancak o yıllarda İstanbul'da bir otomobil fabrikası açmak için yer arayan Ford teşebbüsü, Oda'nın bu hizmetinde uzunca sürecek bir araya zemin hazırladı. Ford yatırım için yer tahsis edilirken en uygun bölge olarak Tophane bölgesi seçildi. Oda da "milletin yüksek menfaatlerine uyumlu olacağı" kanaatiyle bölgeyi Ford Şirketi'ne devretti.

Cumhuriyetimizin 100. yılı

Bastığın yerleri
"toprak!" diyerek geçme,
tanı!
Düşün altındaki
binlerce kefsiz yatanı.
Sen şehid oğlusun,
incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyaları
alsan da, bu cennet
vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki
fedâ?
Şühedâ fişkracak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, biitün varımı alsın da Hudâ,
Etnesin tek vatanından beni dünyâda
ciüdâ.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde, 29 Ekim 1923 günü bağımsızlığımızın ve yeni devletimizin bütün dünyaya ilanına giden yolda, Mehmet Akif Ersoy'un yazdığı ve Cumhuriyetimizin Kurucu Meclisi olan Birinci Büyük Millet Meclisi'nde oybirliği ile kabul edilen İstiklal Marşı'nın şu iki kıtası bile bağımsızlığa olan inancımızı gösteriyor.

Bizi diğer milletlerden ayıran başlıca özelliğimiz; vatan edindiğimiz topraklarda, milli birlik ve beraberlik içerisinde vatanımızı, devletimizi, bayrağımızı koruma ve yaşatma inanç ve azmimizdir. Yine dünya toplumları içerisinde bizim gibi yediden yetmiş; vatanı, milleti, devleti, bayrağı ve inandığı değerler uğruna mücadele etmiş millet azdır.

Birinci Dünya Savaşı'ndan yokluk ve yoksulluklar içerisinde çıkan milletimiz, canını dişine takarak yeniden bir seferberliğe ve savaşa daha katlanacak durumda değildi. Batılı devletler böyle düşünüyor ve şehirlerimizde, köylerimizde yabancı asker çizmeleri, topraklarımızı ve kutsallarımızı çiğniyordu.

19 Mayıs 1919 tarihi, vatanımızın ve milletimizin bağımsızlığı için önemli bir gündü. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'dan başlattığı bağımsızlık hareketi, dalga dalga bütün yurda yayılmaya ve yeniden derlenip toparlanılmaya başlanılmıştı.

Köylerimizden şehirlerimize kadar Milli Mücadele ruhu harekete geçmiş, yediden yetmiş kadınlarımızla, erkeklerimizle, çocuklarımızla kimin neye nasıl gücü yettiyse, herkes bir emir komuta içerisinde vatan mücadelesine katılmıştı.

Şimdi yeri gelmişken Cumhuriyet'e giden yolda çok önemli bir vefayı nakledelim:

★★★

Bugün 780 bin metrekare yüzölçümlü cennet vatanımızın üzerinde; 81 vilayetimiz, 934 ilçemiz ve binlerce köyümüz bulunuyor. Mezarlıklarımız vatan, bayrak, devlet şehitlerimizle doludur. İşte binlerce örnekten biri:

Kastamonu vilayetimizin Küre ilçesinin, Ersizler isimli bir köyü vardır. Vatanımızın bağımsızlığı için köyün erkekleri yaş durumlarına göre; Birinci Dünya Savaşı, Balkanlar ve İstiklal Harbi'ne gider ve köyde sadece kadınlarla çocuklar kalır. Dolayısıyla cepheye gidenler şehit oldukları için dönemez ve bu sebeple köyün adı 'Ersizler Köyü'dür.

Günümüzde halen şehit olanların isimleri, lakapları, baba adları, şehit oldukları cepheler, köyün duvarlarında liste halinde bulunuyor. Şimdi gelelim devlet kurucu bir millet oluşumuzun yaşanmış hakikatine.

Aynı köyden Balabanoğlu Ahmet Çavuş, cepheye gitmeden önce köye üç gözlü bir değirmen yaptırır. Annesi:

"Oğul! Ortalık savaşta, bu koca değirmeni ne yapacaksın" der. Ahmet Çavuş da:

"Ana bu değirmen gün olur işe yarar, köyümüze, civar halkımıza hizmet eder" der.

Bir süre sonra Ahmet Çavuş cepheye çağılır ve giderken anasına:

"Ana! Bu üç gözlü değirmenin bir taşı cephedeki Mehmetçiklerimiz için dönsün ve emek yapıp cepheye gönderilsin. Bir gözü, cepheye şehit olan veya muharebeye devam eden askerlerimizin aileleri ve akrabaları için dönsün. Bir gözü de hem size hem köye yeter" der ve gider. Ahmet Çavuş da diğerleri gibi köye dönemez ve şehit olur.

Görgü şahitlerinin ifadesine göre değirmen, 1970 yılına kadar çalışmış, bilahare tamir edildikten sonra 1995 senesine kadar da faaliyetletmiş.

Evet, bu topraklar; şehitlerimizle, gazilerimizle vatan edilmiştir. Cumhuriyetimizin yüzüncü yılına böyle azimli ve gayretli bir milletle kavuştuk, nice yüzyıllara diyelim.

HUKUK
GÜNDEMİ

Av. Muhammet AKSAN

Hukukun
üstünlüğü

Cumhuriyetimizin 100. yılını kutladığımız bugünlerde hiç kuşkusuz ki, Cumhuriyet'in toplumumuz için değerini ve dayandığı temellerin önemini bir kez daha hatırlıyoruz. Bir hukukçu olarak Cumhuriyet'in en önemli temeli ve güvencesinin anayasamızın değiştirilmesi dahi teklif edilemez 2. maddesi ile güvence altına alınmış olan hukuk devleti ilkesi olduğuna inanıyorum.

Hukuk devleti, insan haklarına saygıyı esas alan, adalete dayalı bir hukuk düzeninin sürdürülmesini benimseyen, hukukun üstünlüğüne ve anayasaya sadakati esas alan, bağımsız ve tarafsız bir yargının adaleti tesis ettiği bir devlettir.

Bu bakımdan vatandaşların bir ülkede kendini huzur ve güven içinde hissetmesini sağlayan en önemli dayanakların başında hiç kuşkusuz ki, hukuk devleti ilkesi gelir. Bu inançla Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devleti olarak, bu sert coğrafyada sadece vatandaşlarının değil, aynı zamanda bulunmakta olduğu bölgenin de güvenli limanı olma ilkesini temel düstur edinmiştir.

Ticarette de adalet

Hukuk devleti ilkesinin korunması, hukuka olan güvenin güçlü bir ivme ile sürdürülebilmesi, bizlerin bir görevidir. Hukukun en çok kullanıldığı yerlerin başında da ticaret geldiğinden ticaretin bizzat göbeğinde olan İTO'ya ve İTO'ya bağlı tacirlere insan haklarının ilerlemesi ve hukuk devletinin korunması açısından büyük görev düşüyor. Fert vicdanında yer etmeyen adalet, kanunla sağlanamaz. Bu sebeple hukukun ve adaletin toplumda içselleştirilmesi çok önemli. Tacirlerin de bu hususu sözde bırakmayıp ticari ilişkilerinde ve işletmelerinde hukukun üstünlüğüne ve adalete zemin sağlaması ve her ferdin gönlüne adalet duygusunu yerleştirecek şekilde hareket etmesi gerekiyor. Tacirler, İTO marifetiyle adalet inancının yaygınlaşması, içselleştirilmesi ve toplumun tüm kesimlerine yayılmasına vesile olmalı ve bunu bir görev bilinci ile gerçekleştirmeli.

En büyük huzur ve refah

Geçmişteki bütün kadim medeniyetlere de baktığımızda hukuku üstün tuttukları dönemlerde en büyük huzur ve refaha kavuştuklarını ve adeta baharı yaşadıklarını görürüz. Hukuka olan bu güvenle Türkiye Cumhuriyeti eğitim, sağlık, sanayi, kültür ve teknoloji gibi birçok alanda çok büyük adımlar atan, 250 milyar dolar ihracat yapabilen, kendi otomobilini, kendi mülki muharip uçağını, kendi İHA ve SİHA'sını üreten güçlü ve bağımsız bir ülke haline geldi. Üretim, istihdam ve ihracat temellerine dayalı Türkiye Cumhuriyeti Yüzyılı vizyonuna hukukun üstünlüğü çerçevesinde bağlı kalarak ekonomik olarak bağımsız, bölgesinde güçlü, dünya siyasetinde çok daha etkin bir Türkiye Cumhuriyeti olacağına inancım tamdır. Bu vesileyle: Çok yaşa Cumhuriyet!

Taşınmaz ticaretiyle ilgili yönetmelik değişikliği, 1 Kasım'da yürürlüğe girecek. İlan verenin kimlik doğrulaması ve mülke ilişkin tapu kontrolü, Bakanlık üzerinden yapılacak. Buradan çıkacak sonuç bilgisi, ilgili ilan sitelerine iletilecek.

Gayrimenkul ilanlarında veriyi Bakanlık koruyacak

ADEM ORHUN

TAŞINMAZ Ticareti Hakkında Yönetmelik Değişikliği ve Yeni Dönem Yol Haritası konulu sektör toplantısı, İstanbul Ticaret Odası'nda gerçekleştirildi. Toplantıda, 31 Ağustos tarihli yönetmelik değişikliğine uyum için yapılanlar anlatıldı.

İTO Gayrimenkul Hizmetleri Meslek Komitesi'nin düzenlediği toplantıda, ilanlarda kimlik doğrulama ve yetki kontrolünü şart koşan yeni yönetmeliğin 1 Kasım'da yürürlüğe gireceği belirtilerek, hem emlak işletmelerini hem de mülkü için ilan verecek şahısları yeni kuralların beklediği vurgulandı.

Toplantının açılış konuşmasını İTO Yönetim Kurulu Üyesi Zeki Akbal yaptı. Akbal, "Sahte ilanların engellenmesi, ilan sitelerindeki kirliliğin giderilmesi ve rekabet ortamının iyileştirilmesi için bu değişiklik yapıldı. Bu toplantıyla da sürecin işleyişine katkı sunmaya çalışacağız" dedi.

KONTROL SONUCU

Komite Başkanı Hakan Akdoğan'ın oturum başkanlığını yaptığı toplantıda, Ticaret Bakanlığı Sektörel Ticaret Şubesi Daire Başkanı Özgür Karacaoğlu, Daire Başkanı Erdem Karaman, Sektörel Ticaret Şubesi Uzmanı Sevil Özakca, resmi çalışmalarını anlattı. Daire Başkanları, "Doğrulamaların Bakanlık üzerinden yapılmasından

sonra ilan sitelerine kontrol sonuçları gerektiği kadar aktarılacak. e-Devlet sisteminden ve tapudun alınan bilgileri, veri gizliliğine göre Bakanlık saklayacak" bilgisini paylaştı.

SİTELERDEN MESAJ

Toplantıda Zingat Genel Müdür Yardımcısı Eser Karaismailoğlu, Emlak Jet Müşteri Yönetimi Direktörü Cansu Demir ve Hepsiemlak Genel Müdür Yardımcısı Engin Sezer, çürük elmaların ayıklanmasına, mağduriyetlerin azaltılmasına yardımcı olacak yeni sistem için çalıştıklarını belirtti. Toplantıda, sosyal medyada kuralırsız bir şekilde verilen ilanların önlenmesi için de çalışma yapılacağı ifade edildi.

Platformların talepleri

- İlan platformları, denetleyen değil, teşvik eden, ödüllendiren olmalı.
- Pazarlamanın sadece bir kanalına getirilen kontroller, bu kanalda çeşitliliği ve rekabeti zayıflatır. Sosyal medyayı kullanıp inovasyon yapmaya çalışan yerel işletmelerin sürdürülebilirliği tehlikeye girebilir. Şirket ölçekleri de dikkate alınmalı.
- İşbirliği gözetilen ilan platformlarının fikirleri dikkate alınmalı.

Dönüşüm için 668 çevre danışmanlık firması görevde

ŞEREF KILIÇLI

Avrupa Birliği'nin Yeşil Mutabakatı ve Sınırdaki Karbon Vergisi Mekanizması, Türkiye'deki sektörleri de yakından ilgilendiriyor. Yeni döneme uyum konusunda 91'i İstanbul'da bulunan 668 çevre danışmanlık firmasının da katkısı sağlayacağı belirtiliyor.

İSTANBUL Ticaret Odası İşletme Destek Hizmetleri Meslek Komitesi, çevre danışmanlık firmaları sektörü ile istişare toplantısı gerçekleştirdi. İTO Yönetim Kurulu Üyesi İbrahim Doğan Salman'ın başkanlığında yapılan toplantıda, Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı ile ilgili düzenlemelerin sektörler üzerindeki etkisi ve bu süreçte çevre danışmanlık firmalarının çalışmaları değerlendirildi. Sektör temsilcileri, toplantıda mevzuat düzenlemeleri hakkında soru, görüş ve önerilerini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çevre Yeterlilik Hizmetleri Daire Başkanı Fatih Selimoğlu'na aktardı. Avrupa Birliği Sınırdaki Karbon Vergisi Mekanizması ve karbon raporlama yükümlülüğü de gündeme getirilen konular arasında yer aldı.

KARBON HEDEFİ

Sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşümün üreticileri, işletmeleri ve ticari faaliyetleri yakından ilgilendirdiğini belirten İTO Yönetim Kurulu Üyesi İbrahim Doğan Salman, "Avrupa, Yeşil Mutabakat ile 2050

yılına kadar karbon nötr olmayı hedefliyor. Söz konusu hedefe ulaşılması bakımından birçok sektörde yeşil dönüşümün gerçekleştirilmesi planlanıyor. Bu adımlardan biri de Avrupa Birliği Sınırdaki Karbon Vergisi Mekanizması. Avrupa Yeşil Mutabakatı ülkemiz için bir risk olduğu kadar sürdürülebilir kalkınmanın aracı olabilecek yepyeni bir fırsat olarak da değerlendirilebilir" dedi.

DÖNÜŞÜME UYUM

Türkiye'nin ihracatının yüzde 42'sini AB ülkelerine gerçekleştirdiğine de dikkat çeken Salman, şöyle konuştu: "AB ile ticari faaliyetlerimizin etkilenmemesi için mevzuatla ilgili yeni gelişmeleri üyelerimize aktarıyoruz. Dönüşüme ülkemizin de uyum sağlaması amacıyla ilgili bakanlıklar tarafından hazırlanan mevzuat çalışmalarına görüş, öneri ve raporlarımızı sunuyoruz. Çevre danışmanlık firmalarının bu süreçte ülkemize katkısı çok önemli. Çevre yönetimi hizmetlerinin mevzuata uygun bir şekilde icra edilmesi, sanayi kuruluşlarımızın, işletmelerimizin ve tesislerimizin alması gerekli olan çevre izin ve lisans belgelerinin temini ve

güncellemesi, işletmelerimizin ilgili mevzuatta belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeleri gibi birçok konuda aktif rol oynuyorlar."

'YÖNETMELİK OLUMLU'

Çevre danışmanlık sektörünün büyük bir aile olduğunu belirten Çevre Yeterlilik Hizmetleri Daire Başkanı Fatih Selimoğlu, "Türkiye'de 668 çevre danışmanlık firması var. 91'i İstanbul'da bulunuyor. Ayrıca 407 çevre yönetim birimi var. Resmi Gazete'de 1 Kasım 2022 tarihinde yayımlanan Çevre Yönetimi Hizmetleri Hakkında Yönetmelik ile yeni bir süreç başladı. Son yönetmelikte asgari ücret öne çıkmış gibi algılsa da sektörün gelişimi için önemli değişiklikler yapıldı. Sahadan aldığımız geri bildirimler de bu yöndeki olumlu gelişmeleri doğruluyor" dedi.

Sektör temsilcileri, çevre danışmanlık firmalarına asgari ücret tarifesi getiren yönetmeliğin olumlu katkıları olduğunu, sahada uygulanması, gelişmesi ve gerektiğinde yeniden düzenlenmesi konusunda Bakanlık yetkilileriyle fikir alışverişinde bulunmaya devam edeceklerini söyledi.

Mali müşavirler sektörlerini analiz etti

BARIŞ CABACI

İSTANBUL Ticaret Odası, iş dünyasının gelişimine destek vermeye devam ediyor. İTO Mali Müşavirlik Meslek Komitesi Sektör Toplantısı, İTO Yönetim Kurulu Üyesi İbrahim Doğan Salman başkanlığında, Meclis ve Komite Üyelerinin katılımıyla Cemile Sultan Kuru Tesisleri'nde gerçekleştirildi.

Toplantıda, sektörel istişareler yapıldı ve ikinci yüzyılda sektörün ihtiyaçları konuşuldu. Toplantının açılışında konuşan İTO Yönetim Kurulu Üyesi İbrahim Doğan Salman, mali müşavirlerin her sektör için önemli olduğunu, bu alandaki bir sorunun tüm

sektörleri etkilediğini söyledi. Salman, sektörün görüş ve önerilerini Ankara'ya ilettiklerini belirtti. İTO Mali Müşavirlik Meslek Komitesi Başkan Yardımcısı Hikmet Kabuk da sektörün gelişmesi için ortak çalışmalarının daha da artırılması gerektiğini vurguladı.

ÇİFTÇİSİ, SANAYİCİSİ,
TÜCCARI, İŞÇİSİYLE
HEP BİRLİKTE KURDUĞUMUZ
CUMHURİYET'İN YENİ YÜZYILINDA
GÜÇLÜ TÜRKİYE'NİN FİNANSMANINA KATILMAKTAN
GURUR DUYUYORUZ!

**CUMHURİYETİMİZİN
100. YILI KUTLU OLSUN**

VAKIF KATILIM